

‘පටියාන’ දහඅටවැනි දේශනාව

නමො තසස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධසස
නමො තසස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධසස
නමො තසස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධසස

කාම ලෝකය රූප ලෝකය අරූප ලෝකය කියන්නාවූ තුන්ලෝක ධාතුවම ධර්මයෙන් ඒකාලෝකමත් කරමින් දැවෙන්නාවූ සත්තාන ඇති සත්වයන්ගේ සත්තාන ඒ කෙලෙස් සිත් නිවාලමින් අසරණ සත්වයන්ට මහා කරුණාවෙන් පිහිට වීමට පාරමී ධර්මයන් සම්පාදනය කොටගෙන දසබල ඥාන දරාගෙන වතු විශාරද ඥාන ශක්තීන් දරාගෙන තෙසැත්තා ඥාන සත්සැත්තා ඥාන අනන්ත අපරිමාණ බුද්ධ ඥාන බුද්ධ ගුණ දරාගෙන ලොවට වී පහළ වදාළාවූ ශාන්ති නායක සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේට මම සිරසින් වැද නමස්කාරය කරනවා මාගේ නමස්කාරය වේවා!

ඒ සම්මා සම්බුදුරජාණන්වහන්සේගේ සත්තානයේ පහළ උනාවූ උන්වහන්සේගේ ප්‍රඥාවෙන් දැන වදාළා වූ උතුම් වූ ශ්‍රී සද්ධම්මී ස්කන්ධයට මම සිරසින් වැද නමස්කාර කරනවා මගේ නමස්කාරය වේවා!

ඒ උතුම් ධර්ම මාර්ගයේ ගමන් කොට පරම ශාන්ත වූ නිර්වාණ ධාතුව නුවණින් ස්පර්ශ කරාවූ අෂ්ටාර්යපුද්ගල මහා සංඝ රත්නයට මම සිරසින් වැද නමස්කාර කරනවා මාගේ නමස්කාරය වේවා!

බුද්ධ රත්නයේ ධර්ම රත්නයේ සංඝ රත්නයේ අනන්ත වූ අපරිමාණ වූ කියා නිම කරන්ට බැරි ගුණයන්ගේ ආනුභාව බලයෙන් ඒ ගුණ සිහිපත් කරලා වන්දනා කිරීමේ කුසල චේතනාවන්ගේ ආනුභාව බලයෙන් මේ පිංවත් සැම දෙනාම මේ ධර්ම මණ්ඩපයට දෙකන් යොමුකොට එක්කාසු වෙමින් එකතුවෙලා සිටින්නාවූ සියලු දෙනාටම මේ පින්වතුන් රැස් කරගත්තාවූ කුසල් බලයෙන් අදත් මේ කියල දෙන්නාවූ දහම් කාණ්ඩය ඉතාමත් නිවැරදිව හොඳට පැහැදිලිව තේරුම් ගන්ට ශක්තිය ලැබේවා. හැමදෙනාටම ඒ සඳහා ප්‍රඥාව පහළ වේවා! සිහිය වැඩේවා! සමාධි ගුණය වැඩේවා! මේ අති ගාම්භීර වූ ධර්ම කරුණු හොඳින් වටහාගෙන තේරුම් අරගෙන ඒ ධර්මවල ධර්ම මාත්‍රය පමණක් හඳුනාගෙන ඒ ධර්ම වල තිබෙන්නාවූ ධර්ම ලක්ෂණය හඳුනා ගෙන වැරදි අදහස් වන්නාවූ සත්ව පුද්ගල ආත්ම සංඥා සියල්ල දුරුකොට මේ හේතු එල ධර්ම රාමුවෙන් අයිත්වෙලා බුද්ධාදී උතුමන්වහන්සේලා අවබෝධ කරගත්ත නිර්වාණ ධාතුව අවබෝධ කරගන්ට ලැබේවා! සැමදෙනාටම ඒ සඳහා මෙය උතුම් ධර්ම මාර්ගයක් ප්‍රතිපත්ති මාර්ගයක් නිවන් මාර්ගයක් නිවන් දොරටුවක් වේවා කියල අපි මෙමතියෙන් ප්‍රාර්ථනා කරනවා. ඉතින් එසේ ප්‍රාර්ථනා කරමින් අපි මේ පින්වතුන්ට අද ධර්ම කණ්ඩයක් මතුකරලා දෙන්ට හිතාගත්ත.

ගිය සතියේ අපි මතක් කළා උපනිග්‍රය ප්‍රත්‍යය පිළිබඳව. උපනිග්‍රය ප්‍රත්‍යය කියන එක නැවත වතාවක් හිතට සිහිපත් කරගත්තොත් හොඳයි. උපනිග්‍රය කියල කියන්නේ විශේෂ හේතුව - විශේෂ කාරණයක් - විශේෂ හේතුවක් වෙලා යම්කිසි බලවත් කාරණයක් වෙලා - ඒ බලවත්

වෙච්ච කාරණය - බලවත් වෙච්ච හේතුව පසුව සිත් පහළ වෙන්ට උදව් උපකාර වෙනවා කියන එකයි ඒකෙන් කියන්නේ. ඉතින් බලවත් හේතුව බලවත් ප්‍රත්‍යය බලවත් උපකාරක ධර්මය කියන එක තමයි තියෙන්නේ. දැන් අපි මේ වන කොට මේ උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය - බලවත් උපකාරක ධර්මය ආකාර තුනකට සිහිපත් කර ගන්න. ක්‍රම තුනකට සිහිපත් කරගන්න. ඒ උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය ආකාර තුනකින් විස්තර වෙනවා. ඒ ආකාර තුන තමයි ආරම්භණය - ආරම්භණ උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය - අනන්තර උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය - පකති උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය කියල. මෙතැනදී අද මම හැමදෙනාගේම වැඩි අවදානය යොමු කරන්ට - හිත්නට පොළඹවන්ට කැමතියි මෙකෙන් තුන්වෙනි කාරණය ගැන. අපි අර ආරම්භණ උපනිශ්‍රය - ඊළඟට අනන්තර උපනිශ්‍රය කියන ධර්ම මීට කලින් ඒ ආරම්භණ ප්‍රත්‍යයේ කියල තියෙන නිසා - අනන්තර ප්‍රත්‍යයේ කියල තියෙන නිසා ඒ අනුසාරයෙන් තේරුම් ගන්න හිතන්ට යම්කිසි උපකාරක ධර්ම සමුදායක් එකේ තියෙනවා. මේ පකති උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය කියන එක දැන ගත්තොත් හොඳයි කියල අපි මේ පින්වතුන්ට කරුණාවෙන් සිහිපත් කරනවා. ඒක දැනගන්ට ඕනෑ.

පකති උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය කියල කියන්නේ ස්වභාවයෙන්ම බලවත් හේතුවක් වෙනවා සිත් පහළ වෙන්ට වෛතසික පහළ වෙන්ට. මේකේ පාලි උද්දේසයක් තිබෙනව. පාලි උද්දේසයේ කියන්නේ මෙන්න මෙහෙමයි.

‘පුරිමා පුරිමා කුසලා ධම්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං කුසලානං ධම්මානං උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයො’ කියල කියනවා. ඕකේ තව ඉස්සරහට තියෙනවා. මේක අපි තේරුම් ගනිමු අද මේ කථා කරන්නාවූ උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය ධර්ම කොටසට ආධාරකයක් දොරටුවක් වශයෙන්.

‘පුරිමා පුරිමා කුසලා ධම්මා’ = කලින් කලින් - පළමුවෙන් පළමුවෙන් - ඉස්සරවෙලා පහළ වුනාවූ කුසල ධර්මයෝ

‘පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං කුසලානං ධම්මානං’ = ‘පසුව පසුව පහළ වෙන්නාවූ කුසල ධර්මයන්ට’

‘උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයො’ = ‘ප්‍රධාන වූ බලවත් වූ උපකාරක ධර්මයක් ප්‍රත්‍යය ධර්මයක් හැටියට ඉදිරිපත් වෙනවා ප්‍රත්‍යය වෙනවා’ කියන එකයි ඕකෙන් කියන්නේ.

මේ පකති උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය තිබෙන්නේ පිට නෙමෙයි. මේකේ තිබෙන්නේ ප්‍රධාන කොටස හිත ඇතුළේ. දැන් මේ ‘පුරිමා පුරිමා කුසලා ධම්මා’ කියන එක බලන්න පකති උපනිශ්‍රය, ඒ කියන්නේ ප්‍රකෘතියෙන්ම ස්වභාවයෙන්ම තමන්ට තමන්ගේ කුසල් සිත් පහළ වෙන්ට උපකාරක ධර්ම. ඒ උපකාරක ධර්මයන් ගරු එකක් වෙන්ට ඕනෑ. ඒ කියන්නේ අපේ හිතින් ගරු කොට සලකන එකක් විය යුතුයි. මේක හරි වටිනවා අපේ මේ ගුණ ජීවිතියට. පැවිදි ස්වාමීන් වහන්සේලා හෝ වේවා ගිහි බවතුන් හෝ වේවා හැම කෙනාටම මේ කාරණය මේ උපනිශ්‍රය ගතිය දැනගැනීම වටිනවා. අපි වන්දනා මාන කරනවා. වන්දනා මාන කරන

කොට ඒ වන්දනා කිරීම - අපි හිතමු තුනුරුවන් වදිනවාය කියල. තුනුරුවන් වන්දනා කරන කොට උදේ හවා ගෙදර තුනුරුවන් වදිනව. ඒකත් තුනුරුවන් වැදීමක් තමයි. ඊළඟට ගමේ සේනාසනයට පන්සලට ගිහිල්ලා තුනුරුවන් වන්දනා කරනවා. ඒකත් වන්දනාවක් තමයි. ඒවාගේම අපි විශේෂ ස්ථාන වලට කැලණි විහාරයට ගමන් කරලා කැලණි විහාරයේ වෛත්‍යය වන්දනා කරනවා. එතකොට වෛත්‍ය බෝධිය තුනුරුවන් වන්දනා කිරීමක් සිද්ධවෙනවා. අවස්ථා තුනක් තියෙනවා - ගෙදරදී තුනුරුවන් වදිනවා. වෛත්‍යය වදින ගඟාවත් කියන්න පුළුවන් ගෙදරදී ‘වන්දාම් චේතියං සබ්බං සබ්බධානෝසු පතිට්ඨිතං සාරීරික ධාතු මහා බෝධිං බුද්ධ රූපං සකලං සදා’ කියල. ගෙදර ඉඳලත් ඔය ගඟාව කියනවා. ගමේ සේනාසනයට පන්සලට ගියැත් පස්සෙත් ඕක කියනවා. කැලණි විහාරයට ගමන් කරයිත් පස්සෙත් ඕක කියනවා. අනුරාධපුරේ යනවා. අනුරාධපුරේ ගිහිල්ලත් ඔය ගඟාව කියනවා. ඊළඟට මහියංගන වෛත්‍යය වදින්නට යනවා. එතනදිත් කියනවා. දැන් ස්ථාන කීපයක කියල තිබෙනවා ඔය ගඟාව. ගෙදරදී කියල තියෙනවා - තුනුරුවන් වන්දනාව කලා - ගමේ ආරාමයේ පන්සලේදී තුනුරුවන් වන්දනා කරා. ඊළඟට කැලණි විහාරය වන්දනා කරා. අනුරාධපුර වන්දනා කරා. මහියංගන වෛත්‍යය වන්දනාව කරා. දැන් මේ වන්දනා කරන තැන් වල අපි හැම එක්කෙනාම අරමුණු කරන්නේ තුනුරුවන්. අපි හැම එක්කෙනාම හිතන්නේ වදින්නෙ පුදන්නේ තුනුරුවන්. ඒක නිසා අපේ හිතට වදින්නට අරමුණු කරගන්නාවූ අරමුණු වල වෙනසක් නෑ ගෙදර හිටියත් ගමේ පන්සලෙන් අරමයේත් සේනාසනයේත් කැලණිය රුවන්වැලිසෑය මහියංගනයෙන් නමුත් මේ වන්දනා වල තිබෙනවා අපේ හිතට දැනෙන වැදුම් තිබෙනවා. අපේ හිතට මේ ස්ථාන කීපයේදීම වැන්දම බලන්නට අපේ හිතට හොඳට ඒ වන්දනාව දැනෙන - වන්දනාව හොඳට හිතට කාවදින - වන්දනාව හොඳට හිතට බැහැ ගන්න - ලේසියෙන්ම හිතට මතුවෙලා එන්නාවූ වන්දනා තිබෙනවා. කොහෙද? අනුරාධපුරය හරි මහියංගන වෛත්‍යය හරි ඊළඟට කැලණිය හරි ඔයවගේ තැන් හිතට මතක් වෙන මතක් විල්ල ටිකක් අර ගෙදර වදිනවාට වඩා වැඩියි. ගමේ පන්සලේ වදිනවාට වඩා වැඩියි. එහෙම එකක් තියෙනවා. ඒ නිසා මේ අරමුණු ගරු අරමුණු වෙනවා. ඒ කියන්නේ ඉස්සර වෙලා පහළ වෙච්ච ඒ ස්ථාන වල පහළ කරගත්ත සිතුවිලිවල බලේ වැඩියි. හේතුව ඒ තැන් වලට යනකොට ශ්‍රද්ධාව අතිරේකයක් හැටියට දාල තියෙන්නේ. අනුරාධ පුරයට යන්නේ ශ්‍රද්ධාව වැඩි හින්ද. මහියංගනයට යන්නේ බලවත් ශ්‍රද්ධාව නිසා. කැලණියට යන්නේ බලවත් ශ්‍රද්ධාව නිසා. ඒ නිසා මේ ශ්‍රද්ධාව හොඳට වැඩෙන්නට වැඩෙන්නට ඒ තැන් වලට යනවා. ඒ වගේම තමයි වැඩිවිච්ච ශ්‍රද්ධාව නිසා පස්සේ පස්සේ ඒක මතක් වෙනවා. මතක් වෙනකොට තව යමක් කරන්නට හිතෙනවා. ‘මම අනුරාධපුරේ ගියා. මට යන්න ඕනෑ දඹදිව’ කියල තව සිතුවිල්ලක් පහළ වෙනවා. දැන් බලන්නට ඉස්සර වෙලා කරපු වන්දනාමය කුසලය ඉස්සෙල්ලා සිද්ධ කරපු තුනුරුවන් වන්දනාමය වෛත්‍යය වන්දනාමය කුසලය බලවත්ව - ඒ ශ්‍රද්ධාව එහෙම වඩලා තියෙන නිසා ඊට පස්සේ නිකං ස්වභාවයෙන්ම අපිට මතක් කරලා දෙනවා. ඒක කවුරුත් කියන්න ඕනෑ නෑ. ගෙදර ගිහිල්ලා මහන්සි වෙලා වැටිලා ඉන්නවා. ඒ ඉන්න වෙලාවටත් නිකං හිතට එනවා ‘අනේ මම වන්දනා කර ගත්ත - අනුරාධපුරේ ගියා - සෝමාවතියෙ ගියා - මහියංගනේ ගියා දඹදිව ගියා - මම හොඳට වන්දනා කර ගත්ත’ කියල අර ඉස්සරවෙලා ඇතිවෙච්ච ශ්‍රද්ධාව පසුව ඒක උප්පවල දෙනවා. හරියට තව සිතුවිලි ටිකක් ගැමීමට මතුවෙන්නට හොඳට අල්ලලා දෙනවා. ඒ ගතියට කියනවා මොකක්ද? අර ඉස්සරවෙලා පහළ වෙච්ච ශ්‍රද්ධාව - ඉස්සරවෙලා කරපු වන්දනාමය පිං සිතුවිලි ටික පස්සේ පස්සේ තව පිං සිතුවිලි හදන්නට බලවත් උපකාරයක් වෙනවා. ආන්න ඒ

ස්වභාවයෙන්ම හිත අස්සෙන්ම මතු වෙලා එන ඒ උපකාරයට කියනවා ‘උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය’ ශක්තිය කියල. ඒක කියනවා ‘පූර්මා පූර්මා කුසලා ධම්මා’ කියලා. හැබැයි මේ කුසල ධම්මයෝ කියන ඒවා ඔක්කොම නෙමෙයි. ඒකත් මතක තියාගත යුතුයි. ගරු කරලා ප්‍රධාන කරලා හිතා ගන්න දේවල්. ප්‍රධාන කරලා ඇතිකරගත්තාවූ ඒ ශ්‍රද්ධාව ආදී ගුණ - මේක මම උදාහරණයක් හැටියට කියන්නේ. ගරු කරන ඒවාගේම අපේ හිතින් හොඳට බලවත් කරලා ගත්ත දේවල් වඩා ගත්ත දේවල් අපේ හිතේ තියෙනවා. ශ්‍රද්ධාව එකක්. බොහෝම කැප වෙලා සිල් සමාදන් වෙලා තිබෙනවා. බොහෝම ඕනෑ කමින් බණ අහල තියෙනවා. බොහෝම ඕනෑ කමින් භාවනා කරලා තිබෙනවා. ඒවාගේම තමයි බොහෝම ශ්‍රද්ධාවෙන් හොඳ හැඟීමෙන් අපි දානේ දීල තිබෙනවා. ඒවාගේම සිල් රැකල තිබෙනවා. ඊළඟට ත්‍යාගය වශයෙන් දන් දීල තිබෙනවා. මෙවාගෙන් පැල පැලපදියන් වෙලා හිතට වැදිවිච ඒ ගුණ නැවත වතාවක් අපේ හිතට නිකං පෙරලිලා ඇවිල්ල මතු වෙලා ඇවිල්ල තවත් ඒවගේ කුසල ධම්ම හදන්ට උදව් වෙනවා. උපකාර වෙනවා. අන්න ඒකට කියනවා ‘පූර්මා පූර්මා කුසලා ධම්මා’ පළමු පළමු පහළ වෙච්ච කුසල ධම්මයෝ පසු පසු පහළ වන්නාවූ කුසල ධම්මයන්ට ප්‍රධාන කාරණයක් වශයෙන් ‘පකති උපනිශ්‍රය’ ධම්මයක් හැටියට උපකාර වෙනවා කියල.

මේකේ තව එකක් තියෙනවා කියන්ට. ඒක මේ පින්වතුන්ට වටිනවා. දැන් ගොඩක් බණ අහනවා වගේ ගොඩක් දානේ දෙනවා වගේ ගොඩක් සිල් රකිනවා වගේ මේකේ අස්සේ තිබෙනවා අපේ මේ හිත් වලට මතු කරලා දෙන්නාවූ අපේ හිත්වල කුසල ධම්මයන් තව තව ඉබේම ගලාගෙන එන්ට හේතු භූත වන්නාවූ යම්කිසි ධම්මස්වභාවයක්. අපේ ප්‍රඥාව වැඩෙන්ට ඕනෑ. අපේ සාත්‍ය වැඩෙන්ට ඕනෑ. ඒක තරවෙලා මෝරලා හොඳට වැඩෙන්ට ඕනෑ. ශ්‍රද්ධාවත් හොඳට වැඩෙන්ට ඕනෑ. බණත් ගොඩක් අහල - හිතල මේවා හොඳට වැඩෙන්ට ඕනෑ. දානෙන් පුළු පුළුවන් හැටියට දීල වැඩෙන්ට ඕනෑ. එතකොට මේ අලෝභ චේතනාව - සීල චේතනාව - බණ ඇසීමේ චේතනාව - දන් දීමේ චේතනාව - විපස්සනා සමථ භාවනා හැටියට වඩපු ඒ චේතනාවල් බලවත් වෙන්නේ හොඳ හිත දාල කරොත් විතරයි. හොඳට සකස් වෙන්න ඕනෑ. කුසලයක් පස්සේ ඉබේටම මතක් වෙලා එන්ට නම් හොඳට හයියට හදන්න ඕනෑ. දැන් බලන්ට බර නැති පුළුන් ගුලියක් - ඒ කියන්නේ කොට්ටයක් වගේ හෝ කොට්ට දෙක තුනක් වගේ පුළුන් ගුලියක් කොට්ටයකට දාල තියල තියෙනවා. ඒක එහෙම පෙරළෙන්නේ නෑ. හේතුව, බරත් නෑ ඒක ඔහේ කොට්ටේ වගේ කොතැන හරි තියපු තැනක පෙරළෙන්නේ නැතුව තියෙනවා. හැබැයි යම් කිසි රවුම් වෙච්ච බර දෙයක් මොකක් හරි උඩකින් තිබ්බොත් ඒක ඒකාන්තයෙන්ම පහළට පෙරළෙනවා. එහෙම ගතියක් තියෙනවනේ. ඒවගේ අපේ හිතේ තියෙන්ට ඕනෑ කුසල ධම්ම වැඩෙන්ට ඕනෑ හරියට අපිට නැවත අපේ හිතට තව කුසල චේතනාවල් මතු කරගෙන හරියට ඉලිප්පිලා - තව පස්සේ කුසල චේතනා - ධම්ම චේතනා මතු වෙලා එන තාලෙට අපි ලොකු ලොකු විදියට කරන්ට ඕනෑ. ඒව ගරු වැඩ හින්ද ප්‍රධාන වැඩ හින්ද අපේ ශ්‍රද්ධාව ආදී දේවල් වඩාගැනීමක් - එහෙම උනොත් තමයි මරණාසන්න අවස්ථාවේදී පවා ප්‍රකෘතියෙන්ම ශ්‍රද්ධාව ඉදිරිපත්වෙලා එන්නේ. ප්‍රකෘතියෙන්ම සීලය මතක් වෙන්නේ ප්‍රකෘතියෙන්ම ස්වභාවයෙන්ම අලෝභ චේතනා එන්නේ එතකොට. විදර්ශනා සිතුවිලි එන්නේ එතකොටයි. ඒවගේම බණ අහපු දේවල් මතක් වෙලා එන්නේ පිං සිතුවිලි මතු වෙන්නේ එතකොටයි. ඒක නිසා තමයි ඔය ස්වාමීන්වහන්සේලා ධම්ම දේශනාකරන කොට ඔය කියන්නේ ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත වෙන්ට - තරගෙට දානේ දෙන්න යන්න එපා - මානෙන් දානේ දෙන්න යන්න එපා - තරහ කරන්න

එපා කුසල ධර්මයන් එක්ක. ඒවාගේම ස්වාමීන්වහන්සේලා බෙදන්ට යන්ට එපා. මේ හාමුදුරුවෝ හොඳයි මේ හමුදුරුවෝ නරකයි මේ හාමුදුරුවෝ සිල්වත් මේ හාමුදුරුවෝ දුසිල්වත් කියල එහෙම මනින්ට යන්න එපා. හැම වෙලාවේම තමන් කර්මය කර්ම ඵලය විශ්වාස කරන හිත හොඳට හදාගෙන ප්‍රසන්න හිත හදාගෙන වැඩ කරන්න කියල කියන්නේ එහෙම කලොත් තමයි ඒක ප්‍රකෘති වශයෙන්ම ඊළඟට පස්සේ මතක් කරනකොට උපනිශ්‍රය ස්වාභවයෙන් හොඳට කුසල් වැඩෙන්නේ. ඔහොම තියෙනවා. ඒක නිසා ප්‍රකෘති වශයෙන් ඇතිවෙන ධර්ම අපේ හිත ඇතුලෙයි තියෙන්නේ.

තව එකක් තියෙනවා මෙහෙම. අපි හිතමු පෝයක් දවසක් හොඳට හද පයලා තිබෙන දවසක රාත්‍රියක සිල් සමාදන් වෙලා භාවනායෝගීව බොහෝම නිස්කලංකව ජීවිතයක් රාත්‍රියක් ගත කලත් ඕක හොඳට හිතේ කැවෙනවා. ඒක ආරම්භ වශයෙන් තියෙන බව හැබෑව. හැබෑයි එතැනින් ලබා ගන්න ශ්‍රද්ධාව වඩා ගත්තු ශ්‍රද්ධාව පස්සේ මතක් වෙනවා. පස්සේ හොඳට මතක් වෙනවා. ඒ මතක් වෙනකොට මතක් වෙන වාරයක් වාරයක් පාසාම පුදුම කුසල චේතනාවල් නැවත නැවත පහළ වෙනවා. දැන් බලන්ට කියනවනේ පුර්ව චේතනාව වගේම අපර චේතනාව තියෙන්ට ඕනේ කියල. අපර චේතනාව කියල කියන්නේ කරපු දේ පිළිබඳව ආපසු හිතල බලන්ට හේතුවෙන සහ ඒ ඉස්සරවෙලා එකෙන් පස්සේ හොඳ හිතක් හදා ගන්න හිතූන ගතියනේ. ඉස්සර වෙලා දෙයක් කරේ නැත්නම් අපර චේතනාව හදන්ට බෑනේ. අපරයක් වෙන්නේ නෑනේ, පසුවක් වෙන්නේ නෑනේ. ඒක නිසා මේ පකති උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය ඉතාමත් වටිනා ඒවගේම දැන ගත යුතු ධර්ම කණ්ඩයක්. ඔය කුසලය හැටියට තමයි මතක් කරේ. ඕකෙ මහා ගොඩක් තියෙනවා. දැන් අපි මේ කාරණය එක්තරා ප්‍රමාණයකට මේ යන රවුමෙන් අපි කරගෙන යන්. මේක තේරුම් අරගෙන ඊට පස්සේ නැවත වතාවක් අපිට උද්දේස කාණ්ඩය සඤ්ඤායනා කිරීම් වශයෙන් පවා සහභාගී වෙමින් සැම දෙනාම මේක නැවත වතාවක් polish කරගෙන යන්ට ඕන වෙනත් ක්‍රමයකට. මේක එක ක්‍රමයක්. මේක ඇවිල්ල උද්දේස කාණ්ඩයනෙ. නිද්දේස කාණ්ඩයට යන කොට තව වැඩියෙන් තියෙනවා.

දැන් බලන්ට එක තැනක සඳහන් වෙනවා මෙහෙම. දැන් කිව්වා ධර්ම 5 ක් - ‘ශ්‍රද්ධාව’ පකති උපනිශ්‍රය ගුණයේ තිබෙන ධර්මයක්. ඊළඟට ‘හොඳට අවංකවම කැප වීමෙන් සමාදන් වෙලා රැකපු සීලය’ පකති උපනිශ්‍රය සීලයක්. ඒ කියන්නේ කුසල ධර්මයක්. ‘හොඳ ඕනෑකමින් ඇසු ධර්මය’ - ‘සුත්‍රය’ - පකති උපනිශ්‍රය භාවයට හේතුවෙන ධර්මයක්. ඊළඟට ‘ඕනෑ කමින් දීපු දානය කැප වීමෙන් දීපු දානය’ උපනිශ්‍රය වෙන ධර්මයක්. ඒවගේම ‘වැඩු ප්‍රඥාව’. මේවා වැඩිලා තියෙන කොට - දැන් බලන්න එක තැනක තියෙනවා මෙහෙම

‘සද්ධං උපනිස්සාය දානං දෙති’ - ඒ කියන්නේ ශ්‍රද්ධාව හිතේ පිරිලා ඉතිරිලා තියෙනවා. ශ්‍රද්ධාව උපනිශ්‍රය වෙනවා. ශ්‍රද්ධා ගුණය ඒ කෙනාගේ වැඩියි. ඒ ශ්‍රද්ධාව කියන ගුණය ඉස්සරවෙලා කරපු දේවල් තුලින් මහා ගොඩක් වැඩිලා තියෙන්නේ. ඒක නිසා ඒක උපනිශ්‍රය වෙලා ඊළඟට පස්සේ දානය දෙනවා, ඒ වෙලාවේදී පහළ වෙන්නේ අලෝභී චේතනාව. ඒකට කියනවා අලෝභී චේතනාව කියල. ඒක කාමාවචර කුසලයක්. පස්සෙන් කාමාවචර කුසල පහළ වෙන්නේ - දානය දීමේ ක්‍රියාව ආශ්‍රයෙන් - ඒ තුලින්. දානය දෙන

වෙලාවේ ඒ අලෝභී චේතනාව ප්‍රධාන වෙච්ච අලෝභී ගතිය - කුසලය - පිරිලා තිබෙන ඒ හිතටත් ඒ වෛතසික ධර්ම සමූහයටත් ප්‍රකෘති වශයෙන්ම ස්වභාවයෙන්ම අර ඉස්සරවෙලා යෙදිව්ව වඩලා තිබෙන ශ්‍රද්ධාව හරියට බලවත් හේතුවක් වෙනවා. මේකට ගොඩක් කියන්න පුළුවන් උදාහරණ. ඔය ශ්‍රද්ධාවෙන් වැඩ කරපු අය ගොඩක් ඉන්නවා. ශ්‍රද්ධාවෙන් මල් පුදපු අය - ශ්‍රද්ධාවෙන් දානේ දීපු අය - ශ්‍රද්ධාවෙන් ස්වාමීන්වහන්සේලාට උපස්ථාන කරපු අය - ශ්‍රද්ධාවෙන් පසේ බුදුරජාණන්වහන්සේලාව ආර්යන් වහන්සේලාව හඳුනාගෙන සලකන ගති. ඒවා වැඩිව්ව හිතේ ශ්‍රද්ධාව නිසා පස්සේ පස්සේ හොඳට පිරෙන ඉතිරෙන හොඳ කුසල් වඩන්න පුළුවන්.

තව එකක් මෙහෙම හිතමු. මේ කාරණය තේරුම් ගන්ටයි මෙහෙම කියන්නේ. වාතුර්මභාරාජික දිව්‍යලෝකයේ හොඳට සැප සම්පත් තියෙනවාය කියල ඔය ‘සංකාර උප්පත්ති සූත්‍රය’ හරහා වගේ තේරුම් ගන්නවා. එහෙම නැත්නම් තව්තිසා දිව්‍යලෝකයේ යාමය තුසිතය ආදී දිව්‍යලෝක වල මෙහෙම මෙහෙම සම්පත් තිබෙනවා බෝධි සත්වවරු මෙහෙම වැඩ ඉන්නව කියල බණ ඇසීම තුලින් මේ කාරණය අහගෙන තිබෙනවා. දැන් මෙයාගේ හිතේ ශ්‍රද්ධාව වැඩිලා තියෙනවා. ශ්‍රද්ධාව තිබෙනවා දැන් බණ ඇසීම තුලින් මේක ලැබුනනෙ. දැන් වතුර්මභාරාජික දිව්‍යලෝකයට උප්පත්ති වශයෙන් යන්ට තව්තිසාවට උප්පත්ති වශයෙන් යන්ට - යාමය - තුසිතයට උප්පත්ති වශයෙන් යන්ට හේතු වෙන්තේ දානේ දීම සිල් රැකීම භාවනා කිරීම කියල ඔන්න දැන් බණෙන් අහනවා. ඒක ඇහුනයිත් පස්සේ මොකද කරන්නේ ‘හරි, මම මේ දානෙන් දෙන්නට ඕනෑ වන්දනා කරන්ට ඕනෑ - පිං කම් කරන්ට ඕනෑ’ කියල මෙයාගේ හිතට මහ පුදුම කුසල චේතනාවල් පහළ වෙනවා. ඊළඟට මොකද කරන්නේ හම්බ කරගත්ත දේවල් වලින් කොටසක් වෙන් කරලා ඊට පස්සේ ඒවා හොඳට පූජා කරන්ට සුදුසු වෙන ආකාරයට සකස් කරගෙන ඒවාගේම කඳ මලුවල දාගෙන දැන් මෙයා ආරාමයට හරි ස්වාමීන්වහන්සේලා වඩම්මල හරි මෙයා දානය දෙනවා. දැන් මේ දානේ දෙනවා කියල කියන්නේ මොකක්ද? කායික ක්‍රියා ටිකක් විතරද? වාවසික ක්‍රියා ටිකක් විතරද? නෑ මේ කායික ක්‍රියාවල් තිබුනත් වාවසික ක්‍රියාවල් සද්ද හැටියට තිබුනත් මේකේ ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරී ස්වභාවය මනස - හිත. ඔතන තමයි ඔය කුසල ධර්ම ටික පහළ වෙන්තේ. විත්ත වීථි වශයෙන් හෝ ඊළඟට සිත් වශයෙන් හෝ දැන් මේ පහළ වෙනවා කුසල ධර්ම. මොනවාද ඒ? දාන චේතනා - උපස්ථාන චේතනා. දැන් මේවට කියනවා මොනවාද? ‘කුසලා ධර්මා’ කියල. දානේ දෙන වෙලාවට කුසල ධර්ම අලෝභී චේතනා සහිත ජවන් හොඳට පිරිලා ඉතිරිලා දැන් හැදෙනවා. දැන් මේ ටික ඇතිවෙන්ට අර ඉස්සරවෙලා වැඩිව්ව ශ්‍රද්ධාවකුත් හොඳට තිබුනා. අනිත් එක තමයි දැන් හොඳට දැන් මේ දානේ දෙනවා. ඊළඟට ඔය කටයුතු ටික හොඳට සිද්ධ කරලා දැන් ස්වාමීන්වහන්සේලාත් වැඩිය. ආරාමයට ගියා. තමනුත් දැන් පාඩුවේ නිස්කලංකව ඉන්නවා. ඉන්නකොට අර දන් දීම වශයෙන් කරපු වැඩේ - දන් දීම වශයෙන් ඇතිකර ගත්ත කුසල චේතනා ටික හිතට නිකං පින්තුර ගතවෙනවා වගේ එනවනේ ඉස්සරහට මතු වෙලා. මතු වෙලා මතු වෙලා එන එන වාරේ නැවත නැවත වතාවක් අර සිත් පහළ වෙනවා. ආන්න ඒකට කියනවා ප්‍රකෘතියෙන්ම පසුව

පහළ වෙන කුසල ධර්මයන්ට කුසල් සිත්වලට වෛතසික ධර්ම වලට මේවා උපනිශ්‍රය වෙනවා හේතු වෙනවා කියලා කියන්නේ. ශ්‍රද්ධාව නිසා දානය දෙන ආකාරය.

අනිත් එක තමයි සීලය රකින ආකාරය. ශ්‍රද්ධාව නිසා භාවනා කරන ආකාරය. මේ පසුව පහළ වෙන්නාවූ දේවල් වලට හරියට උපනිශ්‍රය වෙනවා. ඔය කිව්වේ මොකක්ද? කුසල ධර්ම හරහා. ‘පුරිමා පුරිමා කුසලා ධර්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං කුසලානං ධර්මානං උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයො’.

දැන් මරණාසන්න අවස්ථාවටත් ඕක බලපානවා. මරණාසන්න අවස්ථාවේදී අපි ගොඩක්ම වඩලා තියෙන දේ ගොඩක්ම හිතලා තියෙන දේ ගොඩක්ම අපේ මනසින් එක්කාසු වෙලා තියෙන දේ ටක් ගාලා එතෙත්ට යනවා. පෙරළිලා යනවා. ඒ පෙරළිලා යන්නේ කුසලයක් වඩලා තිබුනානම් අනිවාර්යෙන්ම කුසල් වඩලා තිබ්බානම් ශ්‍රද්ධාව වඩලා තිබුනානම් ඒක ඒකාන්ත යෙන්ම උපනිශ්‍රය වෙනවා. උපනිශ්‍රය ස්වභාවයට පත් වෙනවා.

තව කාරණයක් තියෙනවා දැන් බලන්න මතක ඇති ගෞරවණීය ස්වාමීන්වහන්සේ නමකගෙන් එක්කෙනෙක් සිල් සමාදන් උනා ලංකාවේ. පංච සීලය සමාදන් උනේ. පන් සිල් සමාදන් වෙලා ඒක ආරක්ෂා කරනවා මේ ස්වාමීන්වහන්සේගෙන් මම පන් සිල් සමාදන් වෙච්ච නිසා මම ආදරයෙන් රකිනවා ගෞරවයෙන් රකිනවා කියන ඒ හිතෙන් යුක්තව දැන් පංච සීලය ආරක්ෂා කරගෙන යනවා. දවසක් පන්සිල් සමාදන් වෙච්ච එක්කෙනා කැලේ යනවා. කැලේ යනකොට අහුවෙනවා පිඹරෙකුට. අතේ අයුධයකුත් තියෙනවා කැපෙන පිහියක් කැත්තක් වගේ දෙයක්. පිඹුර වෙලා ගන්නවා. එවෙලාවේ ඉබේටම එනවා හිතට ‘මම අහවල් ස්වාමීන්වහන්සේගෙන් සිල් සමාදන් උනේ. ඒක නිසා මේක කඩන්ට හොඳ නෑ’ කියන සිතුවිල්ල එනවා. ඒක ඉබේ ආවේ. ඒක ඉබේම ගලාගෙන ආව. අන්න ප්‍රකෘති උපනිශ්‍රය. ප්‍රකෘතියෙන්ම ස්වභාවයෙන්ම ගලාගෙන ආව. ඇයි එහෙම වෙන්නේ. සීලය සමාදන් වෙනකොට ශ්‍රද්ධාව හොඳට තර කරලා මෝරවාගෙන හොඳට උලුප්පවාගෙන තමයි හොඳ සිහියෙන් තමයි හොඳ ශ්‍රද්ධාවෙන් තමයි සමාදන් උනේ. ඒක නිසා සීලය සමාදන් වෙච්ච ගතිය නිසා ඒක පස්සේ අධිෂ්ඨානයෙන් කටයුතු කරන්ට හේතු උනා. උපනිශ්‍රය උනා. ඔය එකක්.

තව කාරණයක් කියන්න තියෙනවා. ඒ තමයි අකුසල පැත්තට ගියහම ඒකෙ තිබෙනවා

‘පුරිමා පුරිමා අකුසලා ධර්මා පච්ඡිමානං පච්ඡිමානං අකුසලානං ධර්මානං උපනිස්සයපච්චයෙන පච්චයො’ = ‘පළමුවෙන් පළමුවෙන් පහළ වෙන අකුසල ධර්මයෝ පසුව පසුව පහළ වෙන්නාවූ දැවීම් තැවීම් කනස්සලු ආදී වශයෙන් ඇතිවෙන ඒ අකුසල ධර්මයන්ට උපනිශ්‍රය වෙනවා ප්‍රධාන හේතුවක් වෙනවා’. ඒක කුසල පැත්තටත් තිබෙනවා අකුසල පැත්තටත් තිබෙනවා. දැන් පංච ආනන්තරිය කර්මය කරාට පස්සේ ඒක ඇවිල්ල බරපතල අකුසලයක්නේ. ඒ බරපතල අකුසලය සිද්ධ කරහම නැවත නැවත ඒ ගැන මතක් කරවන්ට නැවත නැවත ඒ අකුසලය සිහි ගන්වන්ට උපනිශ්‍රය වෙන ගතියක් තිබෙනවා. හැම වෙලාවේම උදේද දවල්ද හවසන්ද මතක් වෙන සෑම වෙලාවේම අකුසල වේතනාවක් පහළ

වෙන්වේ. ඒකට කියනවා උපනිශ්‍රය ස්වභාවය කියල. බලවත් දෙයක්. පළමු පළමු ඒ ද්වේශ සහගත ධර්ම ඒ අකුසල ධර්ම පසුව පසුව ඇතිවෙන ඒවාට මහවිසාල උපනිශ්‍රය ගතියක් ඇතිවෙනවා. යම් කිසි දෙයක් සිද්ධ කරන කොට ඒක අරමුණට තමයි යන්නේ - සමහර වෙලාවට වැඩිපුර හිත දාල කරනවා. සමහර වෙලාවට ඉබේ කරනවා. හැබැයි ඒ ඉබේ කරන දේවල් වලින් ඒ තරම් වැඩිමක් ඇතිවෙන්නේ නෑ. හොඳට හිතීන් යොදල කරන්නේ තමයි පසුව ඒක මතක් වෙන ස්වභාවයට පත්වෙන්නේ.

ඊළඟට තියෙනවා දස අකුසල් වශයෙන් - පංච ආනන්තරිය කර්ම . තව එකක් තියෙනවා මෙන්න මෙහෙම, අපි අකුසල පැත්තට හරවලා බැලුවම ඔය ආහාරපාන වලත් තිබෙනවා - අපි හිතමු ලෝභ සහගත සිතෙන් යම්කිසි ආහාරයක් වැළඳුව - පරිබෝග කරා - කෑව බිච්චා ඉතින් ඊට පස්සේ ඒක ඉවරයි. දැන් දවසක් දෙකක් සතියක් හමාරක් ගියා - එකපාරටම මතක් වෙනවා ඒ කෑම - ආහාර පාන - ඒ ගිය තැන් - ටක් ගාල මතක් වෙනවා. ඒක ඉබේ එනවා. ආන්න ඒ එන ගතිය - එතකොට නැවත ඒකට ලෝභ හිතෙනවා. නැවත යන්ට ඕන - දවසක යන්ට ඕනෑ කියල ලෝභ ගතියක් ඇතිවෙනවා - ඒ ලෝභය අකුසලයක්නේ. ආන්න ඒ අකුසලය හරි ලේසියෙන් අර ආහාරය මෙයාට මතක් කරලා දෙනවා, අරමුණු වීම් වශයෙන්. ඉස්සර වෙලා ලෝභ ගතිය ආහාරයට තැබුවේ නැත්නම් නැවත ඒක බලවත්වෙලා පස්සේ මතක් වෙන්නේ නෑනේ. බුදුරජාණන්වහන්සේගේ දේශනාවේ තියෙන්නේ කුසල පැත්තට තියෙන දේවල් පුළුවන්තරම් උපනිශ්‍රය වෙන්ට අරින්න ඕනෑ. බලවත් හේතු වෙන්ට අරින්න ඕනෑ. බලවත් මූලික ධර්ම වෙන්ට අරින්න ඕනෑ. අකුසල ධර්මයේ සම්පූර්ණ අමතක වෙන්ට අරින්න ඕනෑ. එනිසා තමයි ඔය යම්කිසි දෙයක් අකුසල වශයෙන් මතක් උනහම ඒ මතක් වෙන ඒවා පුළුවන් තරම් අමතක කරන්නට කුසලය මතක් කරගන්න කියල කියන්නේ නැවත නැවත - නැවත නැවත අකුසලය මතක්වෙලා මතක්වෙලා ගියහම ඒක පස්සේ පස්සේ අසේවනයත් වෙලා මහා උපනිශ්‍රය ස්වභාවයක් බවට පත් වෙනවා. ඉස්සර වෙලා තියෙන දේනේ පස්සේ උපනිශ්‍රය වෙන්වේ ප්‍රකෘතියෙන්ම, පස්සේ ගලවන්න බැරි වෙනවා. ඒ තරමටම ඒ පසුව පහළ වෙන හිත්වලට අකුසලය බලවත් වෙනවා. බලවත්ව උපනිශ්‍රය වෙනවා. බලවත්ම හේතුවක් වෙනවා.

තව එකක් තිබෙනවා. අපි හිතමු යම්කිසි කෙනෙක් ඔය වන්දනාවක ගිය වෙලාවක හරි කෙනෙක්ව මුණ ගැහෙනවා. ඒ මුණ ගැහුනට පස්සේ හරි ප්‍රියයි මනාපයි ලස්සනයි - ඉතින් කතාබහ කරලා හරි හොඳ ගතියක්. දැන් මේ පුද්ගලයා කෙරෙහි කාන්තාවක් හෝ පුරුෂයෙක් ළමයෙක් හෝ වැඩිහිටි කෙනෙක් හෝ කවුරුහෝ වේවා හොඳ ප්‍රියමනාප කෙනෙක්. දැන් එයා දැක්ක -ලෝභ සහගත සිතක් පහළ උනා - රාග සිතක් පහළ උනා - ඒ රාගය බලවත්ව ආව. හැබැයි ඒ රාගය බලවත්ව ආවට පස්සේ සතියට හෝ දෙහෙකට හෝ දවසකට හමාරකට පසුව පසුවත් අර පුද්ගලයා ගැන මතකය ඇතිවෙනවා. ඉස්සරවෙලා ඒ ගතිය - ඒ රාගය - ඒ ලෝභය - ඒ බැඳීම ඇති උනේ නැත්නම් පස්සේ ඒක ඇති වෙන්නේ නෑ. පසුව ඇතිවෙන්නට අර ධර්ම බලවත් හේතුවක් උනේ ප්‍රකෘති උපනිශ්‍රය ගතිය ඒකෙ තියෙන නිසා. සමහර වෙලාවට තරහ යනවා. තරහ කියල පහළ වෙන්නේ මනෝ ද්වාරික විත්තයක්නේ. දැන් ඔය තරහ සිත කියන එක පංච ද්වාරික ආවජ්ජන නෙමෙයි. තරහ කියන

එක අනිවාර්යෙන්ම මනෝ ද්වාරික ආවස්ථන එතකොට මනසෙහි පහළ වෙන්නාවූ සිතේ ද්වේශය එක පාරක් යම්කිසි කෙනෙක් - යම් කිසි දෙයක් පිළිබඳව ද්වේශය තරහව වෛරය ඇති උනානම් පස්සේ පස්සේ ටිකක් යනකොට මේක වැඩෙනවා. වැඩෙනවා වගේම පස්සේ අකුසල වශයෙන් ඒ ද්වේශය ඇතිවෙන්නට - ඒ ඉස්සෙල්ලා ඇතිවෙච්ච ද්වේශය බලපානවා. ඒකට කියනවා උපනිශ්‍රය වෙනවා කියල. බලවත් හේතුවක් වෙනවා ස්වභාවයෙන්ම. මාන්තයත් එහෙමයි. ඉස්සරවෙලා නිකං මන්තයක් ඇති උනායින් පස්සේ ටික ටික වැඩිල ඊට පස්සේ ඒ මාන්තය තර වෙනවා.

තව එකක් තියෙනවා - මේක ඇත්තවශයෙන්ම අපි දැන ගත යුතු දෙයක්. ගොඩක් තියෙනවා උපනිශ්‍රය වෙන කරුණු. දැන් හිතේ පහළ වෙනවා යම්කිසි සැප වේදනාවක්. ඒ වේදනාව හරිම හොඳයි. ඒ සැප වේදනාව ගොඩක් විදිම් වශයෙන් ඇති උනායින් පස්සේ නැවත නැවත - නැවත නැවත පසුව පසුව - පසුව පසුව ඒ සැප වේදනාව ඇතිවෙන ලෝභ සිත් වෛතසික පහළ කරන්නට හේතු වෙනවා. දුකත් ඒ වගේ - ආශ්‍රය කරන මිනිස්සුත් ඒ වගේ. ඊළඟට කපු බීජු ආහාර පාන ඊළඟට ගිය තැන් - ඒවත් ඔය විදියට ඇතිවෙනවා. අනිත් එක තමයි තමන් කරපු හොඳ නරක - හොඳ දෙයක් කලානම් ඒවා - නරක දෙයක් කලානම් ඒවා. පංච ආන්තරික කර්ම වශයෙන් - ඊළඟට දාන සීලභාවනාදිය වශයෙන් ඒවත් බලවත් වෙනවා.

තව එකක් විශේෂයෙන් කියන්නට ඕනෑ. ඒ තමයි දැන් ඔය අපි කලා කරනවනේ ගම රට අපේ ජාතිය. ඔය ජාතිය කියන එක මාන්ත මූලිකයි. මිනිස්සු කොට්ඨාසයක් හැඳින්වීමට නමක් වශයෙන් ගත්තට පස්සේ ඒක සාමාන්‍ය දෙයක්. හැබැයි මගේ රට මගේ ජාතිය මගේ රට කියල ගන්න කොට මට අයිති නොවන රටක් හැටියටත් මට අයිති නොවන ජාතියක් හැටියටත් තව එකක් ආධාර කරගෙනයි. මේවට කියනවා ප්‍රඥප්ති කියල. ඇත්තටම ජාතිය කියනඑක පැනවීමක්නෙ. ඉංග්‍රීසි ජාතිය සිංහල ජාතිය ඉන්දියානු ජාතිය ඔය විදියට ජාතීන් ඉන්නවනේ. ඒවා පැනවීමනේ. ඕව ප්‍රඥප්ති ධර්මී. ඊළඟට රටවල් වලට නම් තිබෙනවා. ඇමරිකාව එංගලන්තය ඔස්ට්‍රේලියාව නවසීලන්තය ජපානය කොරියාව ඔය විදියට රටවල් තිබෙනවා. ඕව ප්‍රඥප්ති. ප්‍රඥප්තීන් හේතුවෙනවා බලවත් සිත් පහළ වෙන්නට. කුසල් වශයෙන් හරි අකුසල වශයෙන් හරි.

අනිත් එක තමයි තව ප්‍රඥප්තියක් තියෙනවා ඔය නම් ගම්. ඉගෙන ගත්ත පාසැල. ‘මම Oxford ගිය එක්කෙනෙක් මම Cambridge මම Royal මම Visakian කියල අර ප්‍රඥප්ති කාරණා තිබෙනවනේ. ඒවා පස්සේ පස්සේ මතක් වෙනකොට මාන්ත මූලික නම් අකුසලමයි සිද්ධ වෙන්නේ. දෘෂ්ටි වශයෙන් - අකුසල වශයෙන් මහා විසාල සිතුවිලි පහළ වෙනවා. ප්‍රකෘතියෙන්ම සිද්ධවෙනවා. ඒක නිසා කියනවා ඉස්සර වෙලා රාග සිතක් පහළ උනානම් ඒක පස්සේ රාග සිතක් පහළ වෙන්න බලවත් කාරණයක් වෙනවා. ඉස්සරවෙලා ද්වේශ සිතක් පහළ උනානම් පසුවත් ද්වේශ සිතක් පහළ වීම සඳහා බලවත් කාරණාවක් වෙනවා. මාන්තය ඉස්සරවෙලා පහළ උනා නම් රට ජාතිය ගම කියල ඒකත් පස්සේ මාන්ත සිත් පහළ වීමට හේතුවෙනවා. හැබැයි මෙතනදී එකක් කියන්න ඕන එහෙම නම් අපිට රටක්

අපිට ජාතියක් ඒක වැරදිද? රට ජාතිය ආගම ඕවාට යනවා කියන එක ඕව රකින්න යනඑක ඒවා ගැන කලාකිරීම හොඳ නැත්ද? එහෙම කරන්ට ඕනේ නේද? කියන එක ඒ ප්‍රශ්නේ එනවා. ඒක ඇවිල්ල ලෝක ධර්මයක්. ඔය රටවල් රකින ගතිය ඕව ලෝක ධර්ම. ලෝකය පවත්වාගෙන යන්න තමයි රටක් අවශ්‍ය. ලෝකය පවත්වාගෙන යන්න ගමක් අවශ්‍යයි. ලෝකය පවත්වාගෙන යන්න ජාතියක් අවශ්‍යයි. නම් ගම් අවශ්‍යයි. පාසල් අවශ්‍යයි. වැඩ කරන විදි අවශ්‍යයි. මේ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය තියෙන්නේ ලෝක ගැන නෙමෙයි. ඕකෙන් ගැලවිලා යන්ට. රටට ආගමට ජාතියට නම් ගම් වලට ඒවගේම කුලමල වලට බැදිල තියෙන බැඳුම් ඊළඟට එක එක තැන් වලට බැදිල තියෙන ඒවාගෙන් අයිත් වෙලා යන්ට පෙනෙන මාර්ගය තමයි මේකේ තියෙන්න. ඒක නිසා ලෝකීය වශයෙන් තමයි ඕව තියෙන්නේ. හැබැයි මේ ධර්මයක් හැටියට කියන්නේ. මේ හේතු එල ධර්මයෙන් මිදිලා යන්ට මේවා උපකාර කරගන්න ආකාරය.

තව එකක් තිබෙනවා - බුදුරජාණන්වහන්සේගේ කාලේ පුතිගත්ත තිස්ස ස්වාමීන්වහන්සේට හැදුන ලෙඩක්. ඇගේ සම්පූර්ණයෙන්ම කුණු වෙන තාලෙට හැදුනනේ කුශ්ට රෝගයක්. ඒවාගේම හැම තැනම තුවාල හැදිලා ඊට පස්සේ හන්දි හිටන් බිඳුන කියනවනේ ඒ ස්වාමීන්වහන්සේගේ. හැම තැනම ඕජාව ගලනවා. බුදුරජාණන්වහන්සේ වැඩම කරලා දුක් විදිනා ඒ පුතිගත්ත තිස්ස හාමුදුරුවෝ නාවල පිරිසිඳු කරලා ශාරීරක වශයෙන් පහසුවක් සලස්සලා පසුව බණ දේශනා කරනවා. ඒ බණ දේශනා කළහම ධර්මය අවබෝධ කරගන්නවා. ධර්මය අවබෝධ කරගෙන උන්වහන්සේ රහත් වෙනවා - පිරිනිවන් පානවා. පුතිගත්ත තිස්ස ස්වාමීන්වහන්සේ රහත්වෙලා පිරිනිවන් පානවා. දැන් මේ රහත් වෙලා පිරිනිවන් පෑවාට පස්සේ හික්ෂුන් වහන්සේලා අහනවා ස්වාමීනී පුතිගත්ත තිස්ස හාමුදුරුවෝ මේවගේ දුක්කිත ජීවිතයක් ගත කර දැන් උන්වහන්සේ ඉපදුනේ කොහෙද කියල. මොන ලෝකෙද ඉහ්මලෝකෙද දිව්‍යලෝකේද මනුෂ්‍ය ලෝකෙද කියල. ඒවෙලාවේදී උන්වහන්සේ දේශනා කරනවා “මේ පුතිගත්ත තිස්ස ස්වාමීන් වහන්සේ කොහේවත් ඉපදුනේ නෑ. කොහේවත් හවයකට අහු උනේ නෑ - උන්වහන්සේ නිව් ගියා - පුතිගත්ත තිස්ස ස්වාමීන්වහන්සේ නිව්ගියා - රහත් උනා - නිර්වාණ ධාතුව අවබෝධ කරගත්ත” කියල දැන් මේ කාරණය මතක් කරා. හික්ෂුන් වහන්සේලා එතනදී අහනවා “ස්වාමීනී මේ පුතිගත්ත තිස්ස හාමුදුරුවෝ රහත් වෙන්ට හේතු වෙච්ච ප්‍රධාන කාරණය මොකක්ද? ඊළඟට රහත් වෙන්ට ඔව්වර පිං තියෙන්නදී - ශක්තිය තියෙන්නදී මේ වගේ දුක් විදින්නට හේතු වෙච්ච ප්‍රධාන කාරණය මොකක්ද” කියල. මොකක්ද ඒ ප්‍රධාන කාරණය කියල කියන්නේ උපනිශ්‍රය ධර්මය. මොකක්ද මේ ස්වාමීන්වහන්සේට රහත් වෙන්ට උපනිශ්‍රය උනේ? මොකක්ද මේ ස්වාමීන්වහන්සේට දුක් විදින්නට උපනිශ්‍රය උනේ. දැන් ඒ උපනිශ්‍රය කියන කලාව ඒ එක්කම ඒ දවසෙම වෙන්ට ඕනේ නෑ. ඊළඟට පස්සේ වෙන්ට පුළුවන්. දවසකට පස්සේ වෙන්න පුළුවන් මතක් වෙනවා. සතියකට පස්සේ වෙන්න පුළුවන් මතක් වෙනවා. මාසෙකට පස්සේ වෙන්න පුළුවන් මතක් වෙනවා. අවුරුද්දකට පස්සේ වෙන්න පුළුවන් - මරණාසන්න අවස්ථාවේදී වෙන්න පුළුවන් - බලවත්ව ඉස්සරහට යනවා කාගෙන ඉදිරිපත් වෙනවා. ඒවගේ පුතිගත්තතිස්ස ස්වාමීන්වහන්සේගේ ඒ රහත්වීමට බලවත්ම හේතුව ප්‍රත්‍යය වුනේ

මොකක්ද ඒ වෙලාවේදී බුදුරජාණන්වහන්සේ මතක් කරනවා මේ පුනිගන්ත තිස්ස භාමුදුරුවෝ කාශ්‍යප බුදුරජාණන්වහන්සේගේ කාලේදී කුරුල්ලෝ මරණ මනුස්සයෙක් බවට පත්වෙලා තියෙනවා. මේ කුරුල්ලෝ මරන්නේ සම්භාවනීය අයට නිකං සලකන්න කියලා. ඔය රජ වරුන්ට මැති ඇමතිවරුන්ට ගමේ ඉන්න ප්‍රභූවරුන්ට උදව් කරන්ට තැගි දෙන්ට ඒගොල්ලෝ සතුටු කරන්ට මෙයා ගොඩක් පවු කරලා. කුරුල්ලෝ එකතු කරලා තියාගෙන ඉන්නවා. ඕන වෙලාවට මරල මරල දෙනවා. ඒවගේම මරල මස් කරලා ගිහිල්ල දීල තියෙනවා. තව එකක් කරලා තියෙනවා. දැන් කුරුල්ලෝ ගොඩක් අහුඋනහම මරල තිබ්බොත් එහෙම මස් කුණු වෙනවා. එතකොට පාවිච්චි කරන්න බෑ - තමන්ටත් නෑ - වෙන කාටවත් නෑ. ඒක නිසා කරලා තියෙන්නේ මරන්නේ නැතුව ඒ සත්තුන්ගේ පිහාටු කඩල තටු කඩල - කකුල් කඩල ඔහේ දාලා ඉන්නවා. ඒ දාල ඉන්න එක අකුසලයක්නේ - ඔය වැඩේ කරන්ට අකුසලයක්නේ එන්නේ - ද්වේශ වේතනාව - ද්වේශ සහගත හිත. එහෙම කඩල දැමීමයිත් පස්සේ සත්තුන්ට පියාඹන්නත් බෑ දුවල යන්ටත් බෑ. ඊට පස්සේ දවස්වල මරල තැගි දෙන්ට පුළුවන් - ඒවා තැගි දෙනවා - තමන් පාවිච්චි කරන ඒවා තමන් පාවිච්චි කරනවා. මෙන්න මේ වැඩේ බොහොම කරා. මේ පාප කර්මය ගොඩක් එකතුවෙලා - ආසේවනය වෙලා - ප්‍රත්‍යය වෙලා - හේතුවෙලා දැන් තර වෙලා තියෙනවා. දවසක් පස්සේ බුදුරජාණන්වහන්සේ නමක් ඔය පැත්තේ පිණ්ඩපාතේ වැඩිය. පිණ්ඩපාතේ වැඩිය වෙලාවේ මතක් උනා තමන් ගොඩක් පවු කරා - ඒවාගේම අකුසල ධර්මයන් සිද්ධ කළා - ගැලවෙන්ට ඕනෑ කියල ඒ පස්සේ බුදුරජාණන්වහන්සේට දානේ බෙදල මේ මනුස්සය කියනවා ‘ස්වාමීනි ඔබවහන්සේ සංසාර දුකින් මිදුන ධර්මය අවබෝධ කරගත්ත ස්වාමීන්වහන්සේට දානය පූජා කරනවා. ඒකාන්තයෙන්ම මේ දානයේ බලයෙන් මට ඔබවහන්සේ අවබෝධ කරගත් ධර්මය අවබෝධ කරගන්න ලැබේවා’ කියල ප්‍රාර්ථනා කරා. අන්ත උපනිශ්‍රය වෙන ධර්ම. දැන් මේ කාරණය ලොවතුරා බුදුරජාණන්වහන්සේ ඉස්සරහපිට රහත් වීමට උදව්වෙන උපකාර වෙන කාරණයක් උනා. අනිත් එක තමයි ඒ කාරණයම නෙමෙයි තව ගොඩක් තිබෙනවා. මේක එක උපනිශ්‍රය වෙච්ච ධර්මයක්. දැන් මේ ශාරීරක වශයෙන් දුක් විදින්නට උපනිශ්‍රය උන අකුසල ධර්මය තමයි සත්තුන්ට හිංසා කිරීමේ කාරණය. මහා බලවත්ව පීඩා දෙවන්නාවූ අකුසල කර්මය. ඒකෙන් සිද්ධ වෙන්නේ තව තව තව තව ඉදිරිපත්වෙලා තවන පෙළන ගතිය.

දැන් මේ විදියට විපාක වශයෙන් මනසිකාර වශයෙන් පසුව ඇතිවෙන්නාවූ ධර්මයන්ට අකුසල වශයෙන් කුසල වශයෙන් අව්‍යාකෘත වශයෙන් ඇතිවෙන්නාවූ ධර්මයන්ට විසාල බලවත් වූ කාරණයක් වෙන නිසා ඒකට කියනවා එතකොට උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය කියලා.

දැන් අපි මේ දක්වා කථාකරේ මොකක්ද? ප්‍රකෘති වශයෙන් (පකති උපනිශ්‍රය) කියල කියන්නේ තමන්ගේ හිතේ ඇතිවන්නාවූ කුසල වශයෙන් නම් ශ්‍රද්ධා ගුණය, සති ගුණය, විශේෂයෙන්ම සාත්‍ය ඊළඟට සීලය ත්‍යාගවන්ත කම ඊළඟට ප්‍රඥාව.

අනිත් ඒවා අකුසල වශයෙන් නම් තියෙනවා රාග සිත් ද්වේශ සහගත සිත් ලෝභ සහගත සිත් මෝහය මාන්තය දෘෂ්ටිය සමහර වෙලාවට තියෙනවා ප්‍රාර්ථනා ගතිය කියල එකක්. ප්‍රාර්ථනා ගතිය කියල කියන්නේ අපි බලවත් ප්‍රාර්ථනාවක් හිතේ තියාගන්නවනේ අහවල්

දේ මේ විදියට වේවා මේ විදියට වේවා ආන්ත ඒවත් පසුව පසුව පසුව මතක් වෙනවා. සමහර ඒවා අකුසලයි සමහර ඒවා කුසලයි. ඒ කියන්නේ කෙටියෙන් සඳහන් කර ගන්නොත් මේ උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය කියල කියන්නේ කලින් කලින් සිද්ධවෙන දේවල් ඉබේම හිතට පත්වෙලා ඉබේම ඉබේම හිතට මතුවෙලා - මතක් වෙලා අකුසල් වශයෙන් හරි කුසල වශයෙන් හරි නාම ධර්ම පහළ වෙන්නාවූ එකට කියනවා උපනිශ්‍රය ශක්තිය තිබෙන්නාවූ ධර්ම හෙවත් උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයෙන් ප්‍රත්‍යය වෙනවා කියල. ඉතින් මම වෙලාවේ මේ පින්වතුන්ට මෙන්න මේ උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය පිළිබඳව විශේෂයෙන්ම දැන ගැනීමට තව මේ ඇදියක් එක්කාසු කළේ.

ඕකේ තියෙනවා තව ඉතින් මම හිතන්ට කෙටියෙන් මතක් කළා. පුද්ගලයන් උපනිශ්‍රය වෙනවා. ඊළඟට භෝජනය - ආහාර පාන උපනිශ්‍රය වෙන ආකාරය ඊට පස්සේ ගිය තැන් - ඇසුරු කරපු තැන් - ඊට පස්සේ විශේෂයෙන්ම සම්භාවනීය පුද්ගලයින් ඒ වගේ අයත් මතක් වෙනවා කාරණයක් හැටියට. පුද්ගලයෝත් ඇතිවෙනවා ඒ කියන්නේ අපි හිතමු එංගලන්තේ පැත්තේ එහෙම ගිහිල්ල එහෙ ඉන්න රජ පවුලේ කවුරුහරි ගිහිල්ලා හම්බ උනානම් එහෙම ඒක පස්සේ නිකන් මතක් වෙනවා ඉබේට. ඒක බලවත් කාරණයක්. පස්සේ පස්සේ ලෝභ වෙන්න පුළුවන් හිතුවිල්ල ද්වේශ වෙන්න පුළුවන් කුසල් වෙන්න පුළුවන් අකුසල් වෙන්න පුළුවන් ඒක නෙවෙයි. ඒවා විස්තර වෙනවා වෙනවෙනම නමුත් අර කාරණය - පුද්ගලයෙක් හමුඋනා නම් කාරණය ප්‍රධාන කාරණයක් වෙනවා. ඒ නිසා මේ ටික තේරුම් අරගෙන ප්‍රකෘතියෙන්ම අපේ රාග සිත් ද්වේශ සිත් ලෝභ සිත් මෝහ සිත් ඒවා අකුසල වශයෙන් උපනිශ්‍රය වෙන ආකාරයත් ප්‍රකෘති වශෙන් උපනිශ්‍රය වෙන ආකාරයත් දැන ගෙන ඒවාගේම කුසල ධර්ම වශයෙන් ශුද්ධාවත් සීලයත් සාත්‍යයත් ත්‍යාගයත් ප්‍රඥාවත් අනෙක් ධර්මයනුත් ප්‍රාර්ථනා ගතියත් ඒවගේම කුසල වශයෙන් ඒවත් උපනිශ්‍රය වෙන ආකාරය තේරුම් අරගෙන උපනිශ්‍රය නොවන්නාවූ ඒවාගේම කිසිම ගැටීමක් හැල හැප්පීමක් නැති ශාන්ත ස්වභාවයෙන් ඇති සුන්දර වූ ඒවගේම කිසිම කෙනෙකුට අපි ගිය අහක් දන්ගන්ටවත් නැති කිසිම කෙනෙකුට ලෝකයේ අපි නිව්ගිය තැන අල්ල ගන්ට බැරි එකම ධර්මය නිර්වාණ ධාතුව. ඒ නිර්වාණ ධාතුව ඒකාන්තයෙන්ම සැම දෙනාටම සුවසේ ප්‍රත්‍යක්ෂ වේවා! අවබෝධ වේවා! මේ ධර්ම කථාව කිරීම තුලින් මේ ධර්ම මනසිකාර කිරීම තුලින් අත්වෙන්නාවූ මතු වෙන්නාවූ කුසල ධර්මයන්ගේ බලයෙන් සැමදෙනාටම ඒ නිව්ච්ච ශාන්තවූ නිර්වාණ ධාතුව ස්පර්ශ වේවා! නිවනින් සැමදෙනාගේම සිත් නිවේවා! කියල මෙමතියෙන් අපි ප්‍රාර්ථනා කරනවා. ආශීර්වාද කරනවා. සැමදෙනාටම තෙරුවන් සරණයි! මේ වෙලාවේදී මේ පින්වතුන්ට යම්කිසි දෙයක් අහන්ට කියන්ට ප්‍රශ්න වශයෙන් ගොනුවෙලා තිබෙනවා නම් මේ ඉදිරි විනාඩි කීපය තුල ඒ ධර්ම ප්‍රශ්න වලට උත්තර හොයාගන්ට අපි මහන්සි ගනිමු. තෙරුවන් සරණයි!

තෙරුවන් සරණයි ස්වාමීන්වහන්සේට අනන්ත අප්‍රමාණ පිං ඔබවහන්සේ මේ අද කළ පැහැදිලි කිරීමත් අපිට පසුගිය සතියේ කල පැහැදිලි කිරීම යම්කිසි විදියකින් තේරුම් ගන්න උදව් උනා අද. ඉතින් මම කැමතියි කල්‍යාණ මිත්‍රයින්ට යොමු වෙන්න අද දේශනාවත් ඒවගේම පසුගිය සතියේ දේශනාවත් සමග යම්කිසි තවත් මතුකර ගන්න ඕන නම් ඒකට දැන් අවස්ථාව තියෙනවා. තෙරුවන් සරණයි!

ප්‍රශ්නය - අවසරයි ස්වාමීන්වහන්ස අවිද්‍යා පච්චයා සංඛාර කියන එකයි අවිද්‍යා උපනිශ්‍ර සංඛාරා කියන එකයි අතර තියෙන සම්බන්ධය හරි වෙනස් කම හරි පැහැදිලි කරලා දෙන්න පුලුවන්ද හාමුදුරුවනේ.

පිළිතුර - අවිද්‍යා පච්චයා කියල කියනවා අවිද්‍යා හේතු කියල කියනවා. අපි පටන් ගත්තේ මේ වැඩේ හේතු වශයෙන් ගිහිල්ලා. මෙහෙම තියෙනවා. අවිද්‍යාව ධර්ම වලට ප්‍රත්‍යය වන ආකාරය පාරවල් දෙහෙකින් කියනවා. එකක් තමයි ඝෂණික පාර අනිත් එක තමයි දීර්ඝ පාර එහෙම නැත්නම් නා නා ඝෂණික අවස්ථාව. අවිද්‍යාව කියන එක තනියෙන් හට ගන්නේ නෑ. තනියෙන් මතු වෙන්නේ නෑ. ඒක තවත් සම්ප්‍රයුක්ත ධර්ම එක්ක තමයි පහළ වෙන්නේ. ඒ වෙලාවට හිතයි චෛතසික ධර්ම සමූහයකුයි - අවිද්‍යාව කියල කියන්නේ මෝහ චෛතසිකයනේ - දැන් ඒ මෝහ චෛතසිකය පහළ වෙන කොට ඒ වෙලාවේ අපි හිතමු ලෝභය කියල - ලෝභ සිතේ අවිද්‍යාව තියෙනවා. ලෝභ සිතේ අවිද්‍යාව කරන්නේ ලෝභ කිරීමට උදව් කිරීමක් හැටියට අරමුණේ යථා ස්වරූපය තේරෙන්නේ නැතිවෙන්න උදව් කරන එකනේ. එතකොටනේ ලෝභය වෙන්නේ. එතකොට එතැන තියෙනවා ලෝභයයි අවිද්‍යාවයි අනිත් චෛතසික ධර්මයෝයි. එතැනදී කියන්නේ නෑ ‘මෝහ පච්චයා’ කියල. අවිද්‍යාව තමයි තියෙන්නේ. අරමුණේ දැනුමක් නැති කම. ඒකනේ ලෝභ වෙන්නේ. එතකොට ඒක සිද්ධ වෙන්නේ එක වෙලාවේ. ඒ මෝහය අවිද්‍යාව නමින් ලෝභයට ප්‍රත්‍යය වෙනවා - අනිත් ධර්ම වලට ප්‍රත්‍යය වෙනවා. ඒක වෙන්නේ එක වෙලාවේ. ඒකට කියනවා විත්තඝෂණයක පටිච්චසමුප්පාදය බලන හැටි කියල. ඔතනදී ප්‍රත්‍යය ධර්ම තියෙනවා. ඒ ප්‍රත්‍යය ධර්මය තමයි ‘හේතු’ ප්‍රත්‍යය තියෙනවා. හේතුව කියල කියනකොට ‘හේතු’ දෙකක් තියෙනවානේ. ‘මෝහ හේතුව’ තියෙනවා ඒකට තමයි අපි අවිද්‍යාව කිව්වේ. ‘ලෝභ හේතුව’ තියෙනවා. මේ හේතු දෙක මුල් වශයෙන් මුල ධර්ම වශයෙන් ප්‍රධාන ධර්ම වශයෙන් අනිත් චෛතසිකයන්ට සිතට අරමුණෙහි කිඳා බැහැල ඉන්ට අරමුණේ රැඳෙන්නට අරමුණේ හොඳට මුල් අල්ලන්න හේතු වෙනවා සහජාත වශයෙන් ප්‍රත්‍යය වෙනවා. ඒක විත්තක්ෂණයක සහජාත හැටියට ප්‍රත්‍යය වෙනවා. අනිත් ධර්මය තමයි මේ වෙලාවේ හිතක් පහළ වෙනවා. ඒක ලෝභ සහගතයි. ලෝභසහගත වගේම මෝහයෙන් පිරිලා තියෙනවා. එතකොට මේකේ අවිද්‍යාවත් තියෙනවා. මෝහය අවිද්‍යාවනේ. එතකොට ඒක දැන් පහළ උනා. දැන් යම්කිසි දේකට ලෝභ කරා. මෝහයත් තිබුන දැන් ඒක එහෙම යට වෙලා ගියා. හැබැයි එහෙම යට ගියාට ඒ ගියේ නිකං නෙවෙයි. ගියේ energy හදලා ගියේ. බීජයක් හදල ගියේ. ඊට පස්සේ ඒක තව ඉස්සරහදි කොතනකදී හරි පැලයක් හැටියට රෝපණය වෙලා විපාක එනවා. ඒ විපාකය නිකං ආපු එකක් නෙවෙයි. ඒ විපාකය අර අවිද්‍යාව හින්දා හදාපු ශක්තියෙන් ආපු එක. ඒක නානා විත්තඝෂණකයි. නා නා විත්ත කෂණිකයි කියන්නේ ඉස්සර වෙලා අවිද්‍යාව වැඩ කරා යම් කිසි දේකට ඒවගේම තමයි ඒ අවිද්‍යාවෙන් හදාපු දේ මෙතනදී ටක් ගාල පැලවෙලා ආවා විපාක වශයෙන්. ඒක නා නා විත්ත ක්ෂණික හැටියට කර්මයයි ඊළඟට විපාකයයි. එතනත් පටිච්චසමුප්පාදය තියෙනවා.

ඒක හරි පැහැදිලියි ඔය ‘අවිද්‍යා පච්චයා සංඛාරා - සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණං’ කියන තැන හොඳ සිහියෙන් නුවණින් හිතල බලන කොට හොඳට පහසුවෙන් තේරුම් ගන්නට පුළුවන්.

තව මේකේ තියෙනවා එකක් - මෙතැන කියන්නේ උපනිශ්‍රය ගතිය බලවත් කියන එකයි. අවිද්‍යාවත් නිකං යන්නම් යන්නම් නෙමෙයි මහ බලවත් විදියට ඇතිඋනා නම් රාගය බලවත් විදියට ඇතිඋනා නම් ද්වේෂයත් බලවත් විදියට ඇතිඋනා නම් ආන්ත ඒ බලවත්වීමට පස්සේ ඇතිවෙන්නාවූ සිත් වලට උපනිශ්‍රය ස්වභාවයෙන් ප්‍රත්‍යය වෙනවා. හැබැයි හැමදේම උපනිශ්‍රය වෙන්නේ නෑ. හැම වෙලාවෙම උපනිශ්‍රය වෙන්නෙත් නෑ. ඒක වෙන්නේ එක වෙලාවක පමණයි. ඒක නිසා ඒක විත්තක්ෂණික වශයෙනුත් අවිද්‍යාව අනිත් ධර්මවලට පටිච්චසමුප්පාදය වශයෙන් ගත්තයිත් පස්සේ - සහජාත ස්වාභාවයෙනුත් උදව් වෙනවා - ප්‍රත්‍යය වෙනවා - උපකාර වෙනවා. නා නා විත්තක්ෂණ වශයෙනුත් උදව්වෙනවා - උපකාරවෙනවා - ප්‍රත්‍යය වෙනවා. මේ විදියටයි ඒක ගැන සිතිය යුතු වන්නේ. තෙරුවන් සරණයි.

බොහොම පිං ස්වාමීන්වහන්ස තෙරුවන් සරණයි.

ප්‍රශ්නය - අවසරයි ස්වාමීන් වහන්ස සියලුදෙනාටම තෙරුවන් සරණයි! ස්වාමීන්වහන්ස ඔබවහන්සේ අපිට පෙන්නවා සේක බල එනම් ශ්‍රද්ධා සීල සති වාග ප්‍රඥා යන කාරණා තිබුනොත් තමයි ප්‍රකෘති උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයයෙන් ප්‍රත්‍යය වෙන්නේ කියල. එතකොට ස්වාමීන් වහන්ස දැන් අවසානයට සේක ධර්මයක් හැටියට තිබෙන ප්‍රඥාව කියන එක පහළ කරගන්න අපිට බුදුරාණන් වහන්සේ දේශනා කරපු විදියට සියලු ලෝකයන්ගෙන් මිදීමට ම ප්‍රඥාව ප්‍රකෘති උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයයෙන් ප්‍රත්‍යය වෙන්නේ කොහොමද කියන එක පොඩ්ඩක් පැහැදිලි කරලා දෙන්න ස්වාමීන්වහන්ස. ඒ එක්කම ස්වාමීන්වහන්ස අපිට ධර්මය ප්‍රත්‍යක්ෂ වෙන තැනක් අපි තේරුම් අරගෙන ඉන්නවා ‘අත්ථි කායෝ’ති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා භොති’ කියල එතකොට ඒ අනුව කොහොමද ස්වාමීන්වහන්ස අද ඉගෙන ගත්ත ප්‍රත්‍යය ධර්මය එක්ක ඒක ගලපලා ප්‍රඥාව දියුණු කරගන්න ආශ්‍රව ක්‍ෂය වෙන විදියට බලන්නේ කොහොමද කියල. තෙරුවන් සරණයි!

පිළිතුර - මෙහෙමයි දැන් උපනිශ්‍රය වෙනවා කියල කියන්නේ මොකක්ද? බලවත් ලෙස අනිත් එහෙකට බලපෑමක් වෙනවා උපකාර වෙනවා කියන එක. එතකොට ප්‍රඥාවටත් ඒක වෙනවා. ප්‍රඥාවේ තිබෙනවා අවස්ථා තුනක්. ඒ අවස්ථා තුනේ එක අවස්ථාවක් තමයි මේ අදත් ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ. මීට ඉස්සෙල්ලත් උනා අදත් වෙනවා. එතකොට මේ අද වෙන්නේ මොකක්ද? මේ අහගෙන ඉන්නාවූ අපි හැම එක්කෙනාගෙම හිත්වල සුතමය ප්‍රඥාව හැදෙනවා. සුතමය ප්‍රඥාව හැදෙන්නේ බණ අහන නිසා. දැන් බණ අහල මොනව හරි දැනුමක් ලැබුනානේ. මොන මොනවා හරි ‘උපනිශ්‍රය ස්වභාවය’ - ‘සම්මා දිට්ඨිය’ - ‘භේතුවෙන තාලේ’ - ඔය ටික දැන් අහගන්නවා. අහගත්තට පස්සේ ඒ අහපු දැනුම ‘ඕක මෙහෙමයි වෙන්නේ මෙහෙමයි වෙන්නේ කියල’ යම්කිසි ඡායාවක් map එකක් වගේ එකක් ඇදිල තියෙනවා. දැන් ඉතින් අපි බණත් නවත්වනවා. නවත්වල මම මෙහෙන් විවේක ගන්නවා අනිත් අය තමන්ගේ කටයුතුවල නිරත වෙනවා. දැන් සුතමය ඥානය වශයෙන් ගත්ත යම් කිසි දැනුමක් යම් කිසි ඥානයක් තියෙනවා - ඊළඟට තමන් නිකං ඉන්න වෙලාවක හිතනවා මේක මෙහෙම කිව්වා - මෙහෙම කිව්වා - මෙහෙමයි කියල තමන්ගේ ‘ආධාර

කරුණු’ - ‘පීච්චයේ’ කරුණු ඒ ටික ඔක්කොම දාගෙන දැන් මෙනෙහි කරනවා. ඒ මෙනෙහි කරගෙන යනකොට තව හොඳට ගැලපිලා වැටහිලා ඉලිප්පිලා මතු වෙලා තේරෙනවා. ඒකට කියනවා ‘චිත්තනය’ වෙනවා කියලා - ‘මනසිකාර’ වෙනවා ‘චිත්තනය’ වෙනවා ‘සම්මර්ශනය’ වෙනවා - ඒකට කියනවා ‘චිත්තාමය ඥානය’ කියලා. ඒ චිත්තාමය ඥානයෙන් කරුණු කරුණු ගලපලා ගන්න ගතිය තියෙන්නේ. නිවැරදිව හොඳට ගලපලා ගන්නවා. ඊළඟට තව ‘මම හොඳට භාවනා කරන්න ඕන මෙමතිය වඩන්න ඕන - මේක කොහොම හරි කරගන්න ඕන’ කියලා කැපවෙලා භවනා වැඩ සටහන් වලට යනවා - තම තමන් පුළු පුළුවන් විදියට භාවනා කරනවා. ආන්න එහෙම කරනකොට ඒකට කියනවා ‘භාවනා ඥානය’ කියලා. දැන් අපි හිතමු වාහනය පදවාගෙන යනවා එහෙම නැත්නම් ගෙදර මොකක් හරි වැඩක් කරනවා කියලා එතකොට එකපාරම මතක් වෙනවානේ ‘මේ මලක් ගැන කිව්වනේද? කාශ්‍යප බුදුරජාණන්වහන්සේගේ කාලේ මෙහෙම උනා මෙහෙම උනා නේද කියලා ඒක ඊටපස්සේ ඒක මතක් වෙව්ව ගමන් ඒ අනුසාරයෙන් හිතාගෙන හිතාගෙන හිතාගෙන සැහෙන ධර්ම මනසිකාරයක් යනවා. එහෙම ධර්ම මනසිකාරයක් බලවත් විදියට හදන්න පුළුවන් සිතුවිල්ලක් එන්නේ ප්‍රඥාව කියන එක ඉස්සරවෙලා සුතම ඥානයෙන් ගැට ගසාගෙන තිබ්විව හින්දා. ඒක නිසා සුතමය ඥානය ආව චිත්තාමය ඥානයට චිත්තාමය ඥානය ආව භාවනාමය ඥානයට වැඩිම වශයෙන් උපකාරවෙනවා. ඒවගේම ශ්‍රද්ධාවත් උපකාර වෙනවා. දැන් බලන්න සමහර අය ස්වාමීන්වහන්සේලා ගාවට යන්නේ පැහැදීම නිසා. ධර්ම අවබෝධය නිසා නෙමෙයි. පුද්ගල පැහැදීම නිසා. බුදුරජාණන්වහන්සේ ගාවටත් ගියේ පුද්ගල පැහැදීම නිසානේ. ඥානිත්වය නිසා - සම්භාවනීයත්වය නිසා - ශාක්‍ය කුලයෙන් පැවිදිවීම නිසා - රජ කුමාරයෙක් හින්දා ඔය කරුණු හින්දා මාත් ගිහිල්ලා පොඩ්ඩක් බලන්න ඕන කියලා යනවා. ඒ ප්‍රසාදය නිසා යනවා. පස්සේ බණ අහනවා. ඒ ප්‍රසාදය කියන්නේ ශ්‍රද්ධාව. ශ්‍රද්ධාවෙන් ගියාට පස්සේ ඒක නිසා සීලය ඒක නිසා සුතය ඊළඟට ප්‍රඥාව. අන්න ඒක වැඩෙන තාලේ. ඔය විදියටයි මේක උපනිග්‍රය වෙන්නේ. පස්සේ පස්සේ ප්‍රඥාවට පස්සේ පස්සේ සීලයට පස්සේ පස්සේ සුතයට මේ ශ්‍රද්ධාව කියන එක පැහැදීම මාත්‍රය උපනිග්‍රය වෙනවා බලවත් ප්‍රත්‍යයක් වෙනවා. ඔන්න එකක්.

හැබැයි දෙවෙනි කාරණේ ගැන නම් පොඩි හැප්පිල්ලක් තියෙනවා හිතේ. අර සතිපට්ඨාන කාරණේ. එකේ කිව්වා ‘අත්ථී කායොති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිකා හොති’ කියලා. ඒක විපස්සනා තැනක්. ඒක කායානුපස්සනාවේ හැටියට ඒක විපස්සනා කරන හරියක් කියන්නේ. ගැඹුරු විපස්සනාවක්. ඒකෙන් කියන්නේ ‘අත්ථී කායොති වා - පන අස්ස - සති පච්චු පට්ඨිකා හොති’ - ‘කයක් හෙවත් කාය මාත්‍රයක් - ඒ කියන්නේ ඔතෙන්ට යනකොට කය කියන එක අමන්ත්‍රණය කරනවා හරි අමුතු විදියට. උස කය - මහත කය - සුදු කය - කළු කය - ඒකියන්නේ ඇඟ කියන එක. ඔය ලෝක වශයෙන් අපි ‘කය’ ‘කය’ කියලා කියන්නේ ඇඟ. යම්කිසි frame එකක් යම්කිසි lot එකක්. බණෙන් ඕක තියෙනවා. අපේ කය - මගේ කය - ඊළඟට ශරීරය - කියන වචනය පාවිච්චි කරනවා. හැබැයි මේ ‘කය’ ‘කය’ කියන එක ඔය විදියට ගිහිල්ලා පස්සේ ‘පඨවි කය’ - ‘ආපෝ කය’ - ‘තේපෝ කය’ - ‘වායෝ කය’ - ‘ආශ්වාස කය’ - ‘ප්‍රාශ්වාස කය’ යනුවෙන් ඕක සියුම් වෙලා යනවා. අවසානයේදී අපි ඉස්සරවෙලා භාවනාව පටන් ගන්න කොට පටන් ගන්න කළුපාට දිගකෙස් තිබෙන්නාවූ රතුපාට උස මහත කයක් තිබෙන කෙනක් හැටියට තමයි භාවනාවට

පටන් ගන්නේ. ඇවිල්ල වාඩිවෙලා භාවනා කරගෙන කරගෙන යනවා. ඊට පස්සේ මොකද කරන්නේ මෙයා උස ගතිය හලලා දානවා - පාට ගතිය හලලා දානවා - මහන ගතිය හලලා දානවා. ‘කෙස් දිගයි කළුපාටයි’ ඒක හලලා දානවා. දැන් කරන්නේ මොකක්ද ඒවාට දාල තිබෙන්නාවූ පින්තුර ටික හලලා හලලා අයිත්කරලා පයවි කයේ නවතිනවා. ආපෝ කයේ නවතිනවා. තේජෝ කයේ - වායෝ කයේ නවතිනවා. දැන් මේවිච්ච කය තමයි. පයවි ආපෝ තේජෝ වායෝ ගන්ධ රස ඕජා මෙව්වා සියුම් වෙච්ච කයවල්. මේවා රූප ධර්ම. ඒක නිසා එතෙක් ගිහිල්ලා අමතන්නෙන් ඔය විදියටයි. ඒක නිසා අවසානයේ බෙදාගෙන බෙදාගෙන ගියා. බෙදාගෙන ගිහිල්ලා මෙයාට තේරෙනවා - ‘අත්ථී කායොති’ - ‘රූප වශයෙන් යම්කිසි කාය මාත්‍රයක් තිබෙනවා’. ‘පන’ කියන්නේ ‘වනාහි’ කියන එක. ‘අස්ස’ = ‘ඔහුට’ - සිහිය පිහිටනවා - කායික මාත්‍රයක් - ඇඟ මාත්‍රයක් - රූප මාත්‍රයක් පමණක් මෙතන තියෙනවා කියල යම්කිසි සිහියක් පවතිනවා. සති පච්චුපට්ඨිකා හොති = ‘පච්චුපට්ඨිකා’ කියල කියන්නේ සිහිය ‘on’ වෙලා - සිහිය පිහිටලා තිබෙනවා කියන එක. ‘යාවදෙව ඤාණමත්තාය පටිස්සතිමත්තාය’ කියල කියන්නේ - ‘යාවදෙව’ = තව දුරටත් ඉස්සරහට - ‘ඤානං අත්තාය’(ඤාණමත්තාය) = ඤානය දියුණු වීම පිණිස - ‘පටිස්සතිමත්තාය’ කියල කියන්නේ ‘තව තව ඉස්සරහට සිහිය තව ගැඹුරට දියුණු වීම පිණිස’. (‘ඤානම් අත්තාය’ ‘සතිම් අත්තාය’). යාවදෙව ඤාණමත්තාය පටිස්සතිමත්තාය අනිස්සිතො ව විහරති - දැන් බලන්න ‘ඤාණමත්තාය’ ‘පටිස්සතිමත්තාය’ කියන්නේ ‘දියුණු සති+සම්පජ්ජනය’ දෙකනේ. ‘ඤානය’ කියන්නේ ‘සම්පජ්ජඤ්ඤය’ - ‘සතිය’ කියල කියන්නේ ‘සතිය’. ඒක වැඩිවිච්ච සතිය. දැන් අපි සාමාන්‍යයෙන් කලා කරන්නේ ‘සති සම්පජ්ජඤ්ඤනෙ’ - ‘සිහිය සහ නුවණනෙ’ - දැන් මේකේ කියාගෙන යන විදියට තියෙන්නේ ‘නුවණ සිහිය’ = ‘සම්පජ්ජඤ්ඤ සති’ - ‘වැඩිවිච්ච ප්‍රඥාවක් සඳහා වැඩිවිච්ච සිහියක් සඳහා’. දැන් බලන්නට වැඩිවිච්ච ප්‍රඥාව වැඩිවිච්ච සිහිය වෙන කොට හිතේ හැටි. හිතේ හැටි තමයි හේත්තු දාන්නේ නෑ - හේත්තු නෑ. හේත්තු වෙනවා කියල කියන්නේ - ‘නිස්සිත’ කියල වචනයක් තියෙනවා. නිස්සිත කියන්නේ මොකකට හරි හේත්තු වෙනවා කියන එක. පුටු ඇන්දට හේත්තු වෙනවා - පුටු ඇන්දට නිස්සිත වෙනවා. ඊළඟට ඇදට හේත්තුවෙනවා - බිත්තියට හේත්තු වෙනවා - හැම වෙලාවේම කාටහරි හේත්තු වෙනවා - ඊළඟට තාප්පයකට හේත්තු වෙනවා - බැම්මකට හේත්තු වෙනවා. ඔය විදියට නිකං හේත්තුවක් කියල කියන්නේ. දැන් අපි කියනවනේ - මිනිස්සු මෙතනින් අයිත්වෙලා යනවා - ‘ඕන්න මෙයා ගිහිල්ලා ඕන්න තව තැනකට හේත්තුවෙලා කියල’ ඒ කියන්නේ තව එහෙකට හිත බන්දලා කියන එකයි. මේ හේත්තුව දාන්නේ මහත්තය කරුණු තුනකින්. නිස්සිත ධර්ම තුනක් තියෙනවා. එක්කෝ තණ්හාවට හේත්තු වෙනවා එහෙම නැත්නම් දෘෂ්ටියට හේත්තු වෙනවා එහෙම නැත්නම් මාන්තයට හේත්තුවෙනවා. දැන් මාන්තයට හේත්තු උනායින් පස්සේ ඉතින් රට ජාතිය ගම නම කුලය බලය ඉස්කෝල ඔක්කොම දාගන්නවා. ඔය මිනුස්සු කියනවනේ අපි ආනන්ද රෝයල් කියල. ඒගොල්ලෝ ඒ හේත්තුවෙලා කැගහන්නේ. ඔය එක එක තැන වලට ගිහිල්ලා මාන්තයෙන් කැ ගහනවා. අපි කේම්බ්‍රිජ් කියනවා - මම හිටියේ එංගලන්තේ කියනවා - අපි US කියනවා - අපි හිටියේ කොළඹ කියනවා ඔය ඇවිල්ල හේත්තුවක් දාල. හේත්තුවක් දාගෙන සද්දේ දානවා. ඒකට කියනවා මාන්තයෙන් හේත්තු උනා කියල. ඊළඟට ලෝභයෙන් හේත්තු වෙනවා අනේ මගේ පුතා - මගේ නෝනා කියල ලෝභයෙන්

හේත්තුවෙනවා. ඔය විදියට නිස්සය ධර්ම තුනක් තියෙනවා. හැබැයි ප්‍රඥාව වැඩෙන කොට සිහිය වැඩෙන කොට අර හේත්තුව නැතිවෙනවා. මාන්තයට හේත්තුව දාන්නෙන් නෑ - තණ්හාවට හේත්තුව දාන්නෙන් නෑ - දෘෂ්ටියට හේත්තුව දාන්නෙන් නෑ. ඒකනිසා කියනවා හේත්තුව නෑ - නිස්සිත නෑ - ‘අනිස්සිතො ච විහරති’ - කිසිම හේත්තුවක් දන්නේ නැතුව ඔහේ normal විදියට ජීවත් වෙනවා. ‘අනිස්සිතො ච විහරති, න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති’ - එදාට විසාකා විද්‍යාලය උපාදාන කරන්නෙන් නෑ මියුසියස් එක උපාදාන කරන්නෙන් නෑ - ආනන්දය උපාදාන කරන්නෙන් නෑ - අනුරාධපුරය උපාදාන කරන්නෙන් නෑ - සිංහල ජාතිය උපාදාන කරන්නෙන් නෑ - භාෂාව උපාදාන කරන්නෙන් නෑ - Oxford එක උපාදාන කරන්නෙන් නෑ කේම්බ්‍රිජ් උපාදාන කරන්නෙන් නෑ ඔස්ට්‍රේලියාව උපාදාන කරන්නෙන් නෑ නවසීලන්තය උපාදාන කරන්නෙන් නෑ ඒ විතරක් නෙමෙයි මම දැකපු එකක් තමයි මිනිස්සු මේ බැංකුවෙන් ණය අරගෙන ගෙවල් අරගෙන තියෙන්නේ ඒකටත් උපාදාන කරනවනේ. අපේ ගේ මෙව්වර \$500,000 කියයි \$1,000,000 කියයි බැංකුවට ඇද ඇද ඉන්නේ ඒ උනාට හේත්තුව දාගෙන ඉන්නේ. බලන්න කොච්චර නිස්සිත වෙලාද කියල ඉන්නේ. හැබැයි අර වැඩිව්ව ප්‍රඥාව තිබුන නම් වැඩිව්ව සිහිය තිබුන නම් ඔය කිසිම දෙයකට හේත්තුව දාන්නේ නෑ. ‘අනිස්සිතො ච විහරති’ - කිසිම දෙයක් පිළිබඳ උපාදාන කරන්නේ නෑ. ‘න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති එවම්පි බො, භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති’ - මෙන්න මේ විදියට කයේ කය අනුව බලන විදියක් තියෙනවා කියල ඔයවිදියට තමයි ඕකේ තියෙන්නේ. අර මහත්තයා කියපු වචනයක මට පොඩි පටලැවිල්ලක් තිබුන ඒක නිසා තමයි මම මේක දිගට කිව්වේ. තෙරුවන් සරණයි!

බොහොම පිං ස්වාමීන්වහන්ස තෙරුවන් සරණයි!

ස්වාමීන්වහන්ස මම කෙටියෙන් අහන්න කැමතියි උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය ගැන තව දුරටත් අපිට සාකච්ඡා කරන්ට ඉතුරුවෙලා තියෙන බවක් තේරෙනවා විස්තර කිරීමී අනුව. එහෙම බලාපොරොත්තු වෙනවද නැත්නම් ආපහු ඇවිල්ල ඉතුරුටික සම්පූර්ණයෙන්ම කරනවද ස්වාමීන් වහන්ස.

ස්වාමීන් වහන්සේ - එහෙම කරන්නත් පුළුවන්. උද්දේස 24 ම කියල ඉවරවෙලා හැබැයි මේකේ තියෙනවා විචි කාණ්ඩ තියෙනවා මහත්තයා එකේ ගියොත් තමයි හොඳ. ඒක ඇවිල්ල නිද්දේසයෙන් යන්න ඕන. නිද්දේසය කියල කියන්නේ තව ටිකක් විස්තරයි. උද්දේස නිද්දේස - පටිනිද්දේ කියල තියෙනවා මේවා විස්තර කරන කොට ඉස්සරවෙලා mark කරගෙන යනවා ඊට පස්සේ ඒ mark කරපුවගේ දිග පළල කියාගෙන යනවා. හැබැයි මම සමහර තැන් වලදී පොඩි පොඩි දේවල් විස්තර කරා ඉගෙන ගැනීමේ පහසුව සඳහා. ඉතින් අපි නිර්දේශ කාණ්ඩයට බැස්සයිත් පස්සේ ඒකෙ තියෙනවා විචියකට වැඩ කරන තාලේ - ඉතින් ඒ හරහා යන්නත් පුළුවන්. අපි මේ පින්වතුන්ගෙන් අහල බලමු අර කියපු ටික උපනිශ්‍රය පච්චය පිළිබඳව වැටහුනාද තේරුනාද අඩුවක් තියෙනවා නම් අපි ඊළඟ සතියෙන් ඒකම ගමු. නැතනම් ඉස්සරහට යමු.

ස්වාමීන්වහන්ස මම විශේෂයෙන්ම මතක් කරේ අපි අවාසාකෘත ධර්මගැන සාකච්ඡා නොකරපු නිසයි. ස්වාමීන්වහන්ස ඒකත් සාකච්ඡා කරනවද කියන එක.

ස්වාමීන්වහන්සේ - කරන්ට පුළුවන් මහත්තය. අවාසාකෘත ධර්ම තියෙනවා - විපාක ස්වභාවය පිළිබඳ කියන එකනේ. පුළුවන්.

ජයන්ත මහත්තය - ස්වාමීන් වහන්ස මම හිතනවා අද ඔබ වහන්සේගේ කාලවේලාව අනුව වැඩ සටහන නිමාවට පත්කරමුයි කියල. ඒ වගේම අද විශේෂ දිනයකුත් සනිටුහන් කරනවා ස්වාමීන්වහන්ස අපි ඔබ වහන්සේගෙන් අහිධර්ම දේශනා අහන්න පටන් අරගෙන හෙටට හරියටම වර්ෂ තුනක් වෙනවා කියල අසංග මහත්තය මට මතක් කළා. අපි ඒ පිළිබඳවත් ඉතාම ගෞරවාන්ත කෘතඥ තාවය පළකරනවා ස්වාමීන්වහන්ස ඔබ වහන්සේ පුරා අවුරුදු 3ක් තිස්සේ ඔබවහන්සේ වෙලාවක් කලාවක් නොබලා අපිට මේ ආකාරයෙන් අනුග්‍රහ දැක්වීම ඉතින් අපේම භාග්‍යයක් ඒ වාගේම ඔබ වහන්සේ කර ගන්නා විශේෂම වූ පුණ්‍යකර්මයක් බවත් අපි හිතනවා. හොඳයි ස්වාමීන්වහන්ස එහෙම නම් අද දවසේත් ඔබ වහන්සේගේ දේශනාව වෙනුවෙනුත් ඒ වාගේම පුරා අවුරුදු තුනක් තිස්සේ කරන ලද සියලුම ධර්ම දේශනා සම්බන්ධයෙනුත් ඔබ වහන්සේට අපි අපේ පුණ්‍යානුමෝදනාව පුද කරනවා ස්වාමීන්වහන්ස. එහෙම නම් අද සාකච්ඡාව මෙතකින් නිමා කිරීම සඳහා නැවතත් ඔබ වහන්සේට යොමුවෙනවා. තෙරුවන් සරණයි!

ස්වාමීන් වහන්සේ - හොඳයි. සෑම දෙනාටම තෙරුවන් සරණයි! අපේ පිංවත් ජයන්ත මහත්තය මතක් කරා ඉතින් මෙහෙම කාලයක් ගියා කියල. ඉතින් මට ඒ කියන කොට තමයි මතක් උනේ එහෙම වෙන්න ඇති කියල නමුත් අපි කරුණාවෙන් බුදුරජාණන්වහන්සේ ධර්මය ලෝක වාසී අසන්නන්ට අපි ශ්‍රද්ධාවෙන් මෙමිත්‍රියෙන් කියල දෙනවා. ඉතින් එහෙම හිතාපු එකත් අසංග මහත්තය මතක් කරපු එකත් හොඳයි හැම දෙනාගේම දැන ගැනීම පිණිස. මෙව්වර කාලයක් අපි මේවා කරගෙන ගියානේ කියල ආපසු හැරී බලල ප්‍රත්‍යාවේක්ෂාවක් කරගන්න පුළුවන්. ඉතින් මේ වගේ ධර්ම මණ්ඩපයක් හදපු නිසා තමයි ලෝක වාසී විශාල පිරිසකට ධර්මය හිතන්නට කලාකරන්ට මෙනෙහි කරන්ට මේ මාතෘකා යටතේ පුළුවන් කම තියෙන්නේ. ඉතින් ඒකෙ පුරෝගාමී හිත තමයි ලලිත් දළුවන්ත මහත්මයා. ඉතින් ඒ මහත්මයාට අපි මේ අවස්ථාවේදී ගොඩක් පිං දෙන්ට ඕනෑ. කෘතවේදී වෙන්ට ඕනෑ. ඒවාගේම ඒ මහත්මයාගේ ඒ කැප වීම නිසා සෑම සතියක් පාසාම බොහෝ ඕනෑකමින් මේ වැඩ සටහන කරගෙන යනවා. ඒක අපි අසංග මහත්තය ජයන්ත මහත්තය මේ මහත්ම මහත්මීන් ප්‍රශ්න අහන ඒ මහත්මයාල සෑම දෙනාම කරුණාවෙන් දයාවෙන් මෙමිත්‍රියෙන් ශ්‍රද්ධාවෙන් එකතු උනා. හැම එක්කෙනාගේම හිත්වල එක්කාසුවක් වෙන්ට ඒකත් පෙර පිනක් ඒ වාගේම උපනිග්‍රහ ශක්තියක් වෙන්න ඕනෑ කියල අපි විශ්වාසය. ඒක නිසා අදත් උපදවා ගත්තාවූ සියලු පුණ්‍ය ධර්මයන්ගේ බලයෙන් ශක්තියෙන් මේ ධර්මයේ බලයෙන් ශක්තියෙන් ඒ ලලිත් මහත්මාණන්ට නිදුක් නිරෝගී දීර්ඝායුෂ වේවා! ඒවගේම පවුලේ සෑමදෙනාටමත් සැනසිල්ලක් වේවා! ඉතින් මහත්මයාගේ අපල උපද්‍රව සියල්ලම දුරු කරගෙන අතීත අකුසල කර්ම බලවේග යටපත් කරගෙන නිරෝගී භාවය සලසාගෙන

කායික නිරෝගී භාවය මානසික නිරෝගී භාවය කායික සුවතාවය මානසික සුවතාවය ඇතිකර ගෙන ගුණ පිළිවෙත් පුරාගෙන නිවන් ගමන යන්නට ලැබේවා! කියල මෙම ත්‍රියයන් ප්‍රාර්ථනා කරනවා පින්දෙනවා. ඒවාගේම පිංවත් මහත්ම මහත්මීන් සෑම දෙනාටමත් මේ උතුම් පිං බලයෙන් තුනුරුවන් සතු ගුණ බලයෙන් ඒකාන්තයෙන්ම මේ වෙසක් සමයේ සැනසිල්ලක් වේවා! ඉතින් බුදුගුණ නිරන්තරයෙන් සිහිපත් කරගන්නට ලැබේවා! ඒවාගේම කියල දෙනවට වඩා වැඩියෙන් වැඩියෙන් සිහිය නුවණ යොදාගෙන මනසිකාරය පවත්වාගෙන තමා තුලින්ම ඒ ධර්ම කොටස් මෙනෙහි කර දැක ගන්නට ශක්තිය ලැබේවා! සෑම තැනකදීම ධර්මයෙන් ජය අත්පත් වේවා! ගුණ පුරාගෙන ප්‍රාර්ථනා කරන බෝධියකින් අමාමභ නිවනින් සැනසෙන්නට ලැබේවා! නිවන් පිණිස මේ කුසල ධර්මයේ පුණ්‍ය ධර්ම සෑමදෙනාටම එක සේ හේතු වාසනා වේවා! කියල මෙම ත්‍රියයන් ආශීර්වාද කරනවා ප්‍රාර්ථනා කරනවා. සෑමදෙනාටම තෙරුවන් සරණයි!

සාධු! සාධු! සාධු!

- සිලවන්තං ගුණවන්තං - පුඤ්ඤකම්බෙන්තං අනුත්තරං
- දුල්ලබෙන මයා ලද්ධං - පස්සිතුං වන්දිතුං වරං
- සාරිපුත්තාදි ථේරානං - ආගතං පටිපටියා
- සද්ධා සිලං දයා වාසං - බුද්ධ පුත්තං නමා මභං

ඉහත සඳහන් ධර්ම දේශනාව

අති පුජ්‍ය හන්තේ ජිනාලංකාර ස්වාමීන්වහන්සේ විසින් දේශිතයි.